

Guia interuniversitària per a la redacció de textos inclusius, no sexistes i no androcèntrics

Índex de continguts

Pròleg	3
Presentació.....	4
1. Variables que cal tenir en compte en l'aplicació dels recursos.....	6
1.1. Aspectes que afecten la comunicació i les propietats d'una bona redacció.....	6
1.2. Aspectes relacionats amb les característiques del text	7
1.3. Aspectes relacionats amb els recursos	7
2. Recursos per a un llenguatge inclusiu, no sexista i no androcèntric.....	9
3. Persones determinades: sabem qui són	11
3.1. Consideracions sobre les formes femenines de les denominacions de professions, càrrecs i titulacions	12
3.2. Un cas especial: les qualificacions.....	14
3.3. Documents	14
4. Persones indeterminades: no sabem qui són.....	18
4.1. Mots sense flexió de gènere: mots invariables i epicens	18
4.2. Noms col·lectius	24
4.3. Mots i expressions despersonalitzats.....	30
4.4. Canvis de redacció	35
4.5. Tractament personal	40
4.6. Formes dobles: forma femenina i masculina alhora	41
4.7. I si cap d'aquests recursos és possible?	48
5. Recomanacions per evitar usos discriminatoris per raó de gènere: estereotips, invisibilització i subordinació	50
5.1. Usos despectius	50
5.2. Relacions de dependència.....	51
5.3. Tractaments personals asimètrics o discriminatoris	51
5.4. Noms de persona abreujats	52
5.5. Invisibilització de la diversitat	52
5.6. Invisibilització de la presència de dones	54
5.7. Imatges no inclusives o estereotipades.....	54
5.8. <i>Home</i> com a sinònim de <i>persona</i>	55
Bibliografia.....	56

Pròleg

El marc normatiu d'abast internacional, europeu, estatal i català recull el deure ineludible de garantir un ús no sexista ni androcèntric del llenguatge. Aquest deure jurídic s'explicita en un ampli catàleg de disposicions normatives de diferent rang normatiu, guies de bones pràctiques, acords, resolucions i recomanacions.

Aquesta guia té per objectiu orientar la redacció de textos en l'àmbit de les universitats de la Xarxa Vives mitjançant l'ús d'un llenguatge inclusiu, no sexista i no androcèntric, que sigui respectuós amb la diversitat i ajustat a la normativa lingüística del català. La Guia incorpora recursos per desmasculinitzar el llenguatge i evitar l'ús del masculí com a genèric, que invisibilitza les dones i altres identitats i pot generar ambigüitats. En canvi, proposa alternatives que reflecteixin millor la diversitat i afavoreixin una comunicació més inclusiva i igualitària.

La Guia està adreçada a tota la comunitat universitària: al personal docent i investigador; el personal tècnic, de gestió i d'administració i serveis i l'estudiantat, i també per extensió al conjunt de la societat.

Els recursos, les eines i molts dels exemples que ofereix parteixen de documentació escrita de caràcter administratiu i marcadament formal, com ara normatives, reglaments, actes, resolucions, memòries, informes, formularis, etc. No obstant això, el contingut de la Guia és aplicable a altres usos institucionals, escrits i orals, com són els acadèmics i els docents, o els relatius a la recerca, a la divulgació i a la comunicació i, fins i tot, als usos informals.

Aquesta guia ha de ser entesa com un repertori dels recursos lingüístics obert a la tria de cada universitat, a qui correspon concretar les opcions que prioritza i aconsella, tenint en compte els acords institucionals sobre el tractament del gènere i els llibres d'estil respectius.

Finalment, la guia és una actualització dels *Criteris multilingües per a la redacció de textos igualitaris*, publicats el 2012, elaborats pel Grup de Treball de Qualitat Lingüística de la Comissió de Llengua de la Xarxa Vives d'Universitats (integrat per personal dels serveis lingüístics universitaris), i ha comptat amb la col·laboració de la Comissió Mixta, formada per representants de la Comissió de Llengua i del Grup de Treball d'Igualtat de Gènere de la Xarxa Vives.

Grup de Treball d'Igualtat de Gènere de la Xarxa Vives

Presentació

L'any 2012 el Grup de Treball de Qualitat Lingüística de la Comissió de Llengua de la Xarxa Vives, sota la coordinació de la Universitat de Barcelona, va publicar els *Criteris multilingües per a la redacció de textos igualitaris*. Han passat més de deu anys i, mentrestant, ha plogut molt. Malgrat que fins aleshores el debat entorn de la llengua i la discriminació per raó de gènere ja havia estat molt actiu, en els darrers temps s'han publicat diversos estudis i reflexions sobre el tema. D'entre aquestes produccions destaquem, per la rellevància de la institució que el signa, el document *El llenguatge inclusiu: compatibilitat dels recursos estilístics dels usos no sexistes amb la normativa lingüística*, aprovat per la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans en la reunió plenària del 20 d'octubre de 2023. A més, l'aparició de noves guies de llenguatge inclusiu i no sexista ha posat elements nous sobre la taula i ha facilitat l'aplicació de molts criteris diferents, alguns amb més encert que d'altres.

Durant tots aquests anys ha semblat que certs punts de vista eren diametralment oposats i que cada vegada les posicions s'allunyaven més. Però, alhora, el debat aferrissat ha fet explícit que, en la comunicació, el tractament desigual de les persones té molts nivells, alguns de més profunds i altres de més perceptibles en la superfície, i que el pla principal d'on parteix tota la resta és el dels valors, actituds i comportaments, tant individuals com col·lectius. És evident que cal parar atenció a la llengua, perquè en definitiva és el reflex i el mitjà de transmissió d'aquests valors, actituds i comportaments. Però no hem de perdre mai de vista què volem transmetre i el fet que són principalment les idees les que poden ser sexistes i no inclusives i contribuir a perpetuar estereotips, invisibilitzar o subordinar altres persones.

Si tenim en compte tot això, no és gens estrany que al centre del debat es plantegi qui ha de fomentar el canvi perquè la comunicació no sigui discriminatòria i com s'ha de fomentar. Poden, les persones, a través de canvis en el llenguatge, canviar la societat? O cal fer canvis en la norma des de dalt? L'experiència en l'ús dels *Criteris multilingües* (i en l'ús de moltes altres guies de llenguatge inclusiu i no sexista) ens demostra que per obtenir textos coherents, precisos i respectuosos no n'hi ha prou de presentar una colla de recursos alternatius a formes lingüístiques aparentment discriminatòries. Cal contextualitzar el missatge, tenir clar on posem el focus de la comunicació i tot just aleshores fer una tria de recursos raonada i que tingui en compte diverses variables.

L'actualització dels *Criteris multilingües per a la redacció de textos igualitaris* parteix de tres punts: a) de la voluntat de donar més eines a la comunitat universitària per prendre decisions; b) de la intenció de posar el focus en un concepte d'inclusió que va més enllà del binarisme entre dona i home, i c) de la voluntat de fer-se ressò de recomanacions, especialment en l'àmbit europeu, per a una comunicació respectuosa amb tothom.

Així doncs, el Grup de Treball de Qualitat Lingüística, primer sota la coordinació de la Universitat de Girona i després de la Universitat Autònoma de Barcelona, ha considerat necessari elaborar una nova guia amb l'objectiu d'oferir un conjunt d'eines i recursos per redactar documents en l'àmbit universitari amb un llenguatge que reflecteixi la voluntat de ser inclusius amb la diversitat de gènere, de visibilitzar les dones en el discurs i d'evitar usos sexistes i discriminatoris per raó de gènere que perpetuïn estereotips.

Aquesta guia interuniversitària ha de ser entesa com una proposta del conjunt de recursos lingüístics disponibles en català sobre llenguatge inclusiu i, per tant, oberta a la tria i la concreció que en faci cada universitat. El llibre d'estil de cada universitat defineix els recursos lingüístics que s'han d'aplicar en les seves comunicacions i també els que es desestimen, com ara l'ús del masculí genèric tant en singular com en plural, d'acord amb els criteris aprovats pels òrgans de govern d'algunes universitats.

La Guia s'organitza en cinc apartats: el primer reflexiona sobre les diferents variables que cal tenir en compte a l'hora d'aplicar totes aquestes recomanacions i estratègies, segons on es vulgui posar el focus (incloure o visibilitzar); el segon descriu la tipologia de recursos més habituals en català per a un llenguatge inclusiu, no sexista i no androcèntric; el tercer recull els casos en què ens referim a persones determinades (sabem qui són); el quart aplega els recursos disponibles quan ens referim a persones indeterminades (no sabem qui són); i el cinquè presenta un seguit de recomanacions per evitar usos discriminatoris per raó de gènere, que reproduïxen estereotips, invisibilitzen o subordinen.

Per il·lustrar l'ús dels recursos, la Guia recull exemples d'usos correctes i usos incorrectes (*Hem de dir: / En comptes de:*); d'usos preferibles i usos no recomanats (*Proposem: / En comptes de:*), i d'usos que produeixen significats diferents (≠).

Grup de Treball de Qualitat Lingüística de la Xarxa Vives

1. Variables que cal tenir en compte en l'aplicació dels recursos

A l'hora de redactar un document hem de tenir en compte un seguit de **variables** que poden ser més o menys rellevants segons on volem posar el focus (visibilitzar les dones o incloure tothom), el tipus de text, el tipus de recurs que utilitzem o l'objectiu que perseguim, i que en alguns casos poden determinar l'aplicació d'un determinat recurs.

A continuació enumerem les variables més destacades que cal ponderar, les quals sovint s'interrelacionen:

1.1. Aspectes que afecten la comunicació i les propietats d'una bona redacció

- **Correcció gramatical.** Qualsevol recurs que afavoreixi el llenguatge inclusiu i no sexista ha d'ajustar-se a la norma gramatical de la llengua catalana.
- **Adequació al grau de formalitat.** Quan redactem un text, cal adequar el grau de formalitat a la tipologia textual, als destinataris i al context comunicatiu. En conseqüència, quan triem entre els diferents recursos per aconseguir un llenguatge inclusiu, no androcèntric i no sexista, hem de vigilar de no modificar el grau de formalitat (especialment quan passem d'un ús més formal a un ús més informal).
- **Significat pertinent.** Quan triem entre els diversos recursos disponibles, cal assegurar-nos que mantenim el que volem transmetre i que no introduïm un canvi de significat o un matís inadequat, o fins i tot contrari al que pretenem comunicar.
- **Claredat i fluïdesa del text.** Un dels objectius principals de qualsevol text és aconseguir una bona comunicació; per tant, hem de triar els recursos assegurant-nos sempre que el document final s'entén bé, flueix de manera natural, no abusa de repeticions i respecta, en la mesura que sigui possible, el principi d'economia lingüística. Aquesta variable encara és més rellevant i pren més força quan es combina amb textos complexos i llargs que inclouen moltes referències a persones (per exemple, normatives, reglaments...).
- **Precisió conceptual i lèxica.** Sobretot en textos amb un cert grau d'especialització i en textos jurídics i normatius, cal ser precís en la tria del lèxic i evitar en la mesura que sigui possible paraules o expressions excessivament genèriques o vagues que poden dificultar una bona comunicació o simplement denotar una pobresa lèxica innecessària.
- **Personalització versus despersonalització.** Optar per estratègies de despersonalització en principi pot ser una bona opció de llenguatge neutre o inclusiu pel que fa al gènere —per exemple, l'ús de mots despersonalitzats (*coordinació*) per evitar utilitzar el masculí com a genèric (*coordinador*)—, però en determinats contextos no és recomanable difuminar una figura, una categoria o un càrrec, bé per inseguretat jurídica en els textos jurídics i normatius o bé perquè el text no s'entendria adequadament.

1.2. Aspectes relacionats amb les característiques del text

- **Tipus de text.** La tipologia textual del document pot afavorir la tria de determinats recursos, ja sigui per les seves característiques tipològiques (per exemple, documents normatius, qüestionaris, gràfics o infografies) o estrictament per característiques formals (per exemple, la complexitat i llargada del text o la manca d'espai). Totes aquestes variables poden condicionar quines solucions s'apliquen.
- **Complexitat i llargada del text.** Cal tenir en compte la complexitat i llargada del document a l'hora de triar determinats recursos que, tot i que de manera aïllada poden ser bones opcions (per exemple, l'ús del mot epicè *persona*), de manera reiterada en un mateix text poden dificultar-ne la comprensió i afectar-ne la claredat i fluïdesa.
- **Densitat de referències a persones en el text.** A l'hora de triar entre els diversos recursos, hem de tenir en compte si el text que redactem té una alta densitat de referències a persones. Com més referències hi hagi, més cura hem de tenir a mantenir la claredat i fluïdesa, d'una banda, i a no fer conviure recursos o expressions que poden ser contradictoris o confusionaris entre si, de l'altra.
- **Manca d'espai en el text.** Hi ha textos que, per la seva tipologia (per exemple, taules, gràfics, infografies...), disposen d'un espai reduït. Aquesta restricció pot condicionar la tria dels recursos; per exemple, afavorir l'ús de formes dobles abreujades en lloc de formes dobles senceres.
- **Principi de seguretat jurídica.** En els textos normatius, hem d'anar alerta a no posar en risc el principi de seguretat jurídica utilitzant recursos poc precisos (per exemple, formes despersonalitzades per a categories o càrrecs) o alternant diferents recursos que poden considerar-se contradictoris o excloents i, per tant, confusionaris (per exemple, utilitzar la forma doble només en una part del text).

1.3. Aspectes relacionats amb els recursos

- **Homogeneïtat versus diversitat dels recursos.** De recursos per aconseguir un llenguatge inclusiu, no sexista i no androcèntric n'hi ha de moltes menes, i sovint no només poden conviure en un mateix document sinó que és recomanable d'alternar-los per redactar textos més rics, variats i fluidos. No obstant això, cal anar amb compte de no fer conviure recursos o expressions que puguin entrar en contradicció els uns amb els altres, perquè denoten poca precisió conceptual o lèxica, provoquen inseguretat jurídica (en textos normatius) o generen dificultats de comprensió (per exemple, amb denominacions molt divergents per al·ludir a un mateix referent). I tampoc és aconsellable de fer servir de manera molt reiterada el mateix recurs (per exemple, un mateix nom col·lectiu o la paraula *persona*), perquè aquesta homogeneïtat i repetició pot generar una manca de claredat i fluïdesa en el text resultant.
- **Grau de lexicalització de determinades expressions.** En relació amb alguns tipus de text, s'han generalitzat i fins i tot gairebé lexicalitzat determinades expressions que potser en altres contextos no serien tan

recomanables o adequades. Per exemple, *la persona interessada* (en textos administratius) o *la persona treballadora* (en normatives laborals); *benvolgudes i benvolguts* (en salutacions); *els nens i nenes* (en textos educatius).

En síntesi, a l'hora de redactar un text amb la voluntat d'aconseguir un llenguatge inclusiu, no sexista i no androcèntric hem de decidir i triar entre tots els recursos disponibles, però tenint en compte aquestes variables. Hem de saber trobar, doncs, un cert equilibri amb l'objectiu que volem aconseguir sense forçar gaire les costures de la llengua i d'una bona comunicació.

2. Recursos per a un llenguatge inclusiu, no sexista i no androcèntric

La guia recull un gran ventall de recursos lingüístics per aconseguir textos no discriminatoris per raó de gènere. Podem agrupar aquests recursos en dos grans blocs en funció de l'objectiu que perseguim a l'hora d'emprar-los: els inclusius i els visibilitzadors.

Els recursos inclusius estan pensats —tal com el mateix nom indica— per incloure qualsevol persona, independentment del gènere. Aquesta estratègia és especialment interessant quan volem evitar que el sexe o el gènere sigui una característica que defineixi els individus per sobre d'altres atributs. També és útil quan la diversitat d'identitats individuals específiques i de gèneres autopercebuts aconsella fugir del binarisme home-dona. Així doncs, per defecte, recomanem els recursos inclusius per tal que ningú no se senti exclòs.

En canvi, els recursos visibilitzadors —per exemple, les formes dobles— fan explícita la presència de col·lectius que, en cas que no s'esmentessin, es podria interpretar que no hi són inclosos intencionadament. Són recomanables per visibilitzar les dones, especialment en càrrecs o professions. Ara bé, hem de tenir present que les formes dobles són un recurs associat inevitablement al binarisme home-dona.

A l'hora d'escollir el recurs més adequat, a banda d'incloure o visibilitzar, cal que tinguem en compte què ens interessa més, d'acord amb les variables que recollim en l'apartat 1.

A continuació, definim breument els recursos inclusius i visibilitzadors més habituals en català.

Recursos inclusius

- Mots invariables: tenen la mateixa forma per al masculí que per al femení. Per exemple: *agent, auxiliar, responsable, fiscal, professional, representant, membre, assistent, testimoni*.
- Mots epicens: tenen un gènere gramatical inherent i arbitrari, i designen indiferentment persones de qualsevol gènere. Per exemple: *persona, víctima, infant, criatura, personatge*.
- Noms col·lectius: designen un conjunt de persones i, en alguns casos, també una categoria, classe o perfil laboral. Per exemple: *cos, plantilla, personal, equip, estudiantat, grup, alumnat tutor, personal docent i investigador, professorat doctor*.
- Mots i expressions despersonalitzats: fan referència a l'activitat, la funció o l'acció; a l'organisme, la unitat o el lloc; a la titulació, etc. en lloc de la persona. Per exemple: *docència, coordinació, vicerectorat, deganat, secretaria, tutoria, vocalia, prefectura*.
- Canvis de redacció: permeten referir-nos a persones sense marques explícites de gènere. Per exemple: *coordinar l'assignatura* en lloc de *ser el coordinador o coordinadora de l'assignatura*.

- Tractament personal en segona persona (*tu*, *vós* i *vosaltres*). Per exemple: *Us convidem a assistir a l'acte institucional d'inauguració del curs acadèmic en comptes de El/La convidem a assistir a l'acte institucional d'inauguració del curs acadèmic.*

Recursos visibilitzadors

- Formes dobles: s'utilitzen, principalment, per fer visibles les dones en el discurs. Per exemple: *Aquestes funcions corresponen al rector o rectora* en lloc de *Aquestes funcions corresponen al rector.*

3. Persones determinades: sabem qui són

Quan ens referim a una persona determinada, cal que adaptem el text al gènere que correspon, per exemple en les referències a professions, càrrecs i titulacions.

Hem de dir:	En comptes de:
<i>Aina Martín, gerenta</i>	<i>Aina Martín, gerent</i>
<i>Anna Maria Geli, exrectora de la Universitat de Girona</i>	<i>Anna Maria Geli, exrector de la Universitat de Girona</i>
<i>Joana Sau i Estel Domènec, doctorandes</i>	<i>Joana Sau i Estel Domènec, doctorands</i>
<i>la presidenta del Consell Social</i>	<i>la president del Consell Social</i>
<i>Aurora González, professora associada</i>	<i>Aurora González, professor associat</i>
<i>l'advocada del Gabinet Jurídic Maria Sala</i>	<i>l'advocat del Gabinet Jurídic Maria Sala</i>

En el cas de persones que no vulguin ser tractades amb cap dels dos gèneres gramaticals (determinades persones no-binàries), cal buscar estratègies inclusives que defugin l'opció de femení o masculí (vegeu la diversitat de recursos inclusius en l'apartat 2).

Proposem:	En comptes de:
<i>Leo Sabaté i Àlex Armengol, estudiants de doctorat</i>	<i>Leo Sabaté i Àlex Armengol, doctorandes</i>
<i>la presidència del Consell Social n'és la responsable</i>	<i>la presidenta del Consell Social n'és la responsable</i>

Amb l'objectiu de visibilitzar les dones, recomanem flexionar els càrrecs, les categories professionals, etc. quan fem referència a diverses persones determinades de gènere diferent:

Proposem:	En comptes de:
<i>El degà de la Facultat de Psicologia, Josep M. Rubio, i la degana de la Facultat de Dret, Rosa Sala, han presentat un nou projecte interuniversitari.</i>	<i>Els degans de la Facultat de Psicologia i la Facultat de Dret, Josep M. Rubio i Rosa Sala, han presentat un nou projecte interuniversitari.</i>

<i>El professor Pla i les professores March i Gené han rebut el Premi a l'Excel·lència Docent.</i>	<i>Els professors Pla, March i Gené han rebut el Premi a l'Excel·lència Docent.</i>
--	--

3.1. Consideracions sobre les formes femenines de les denominacions de professions, càrrecs i titulacions

3.1.1. Mots invariables

Pel que fa als mots invariables, com ara *cap* i *docent*, l'element diferenciador és l'article o altres especificadors amb flexió de gènere (numerals, indefinits i alguns quantitatius). Per exemple:

<i>la cap del Servei d'Atenció a l'Estudiant</i>
<i>dues docents</i>
<i>moltes auxiliars</i>
<i>la membre més antiga del Claustre</i>

3.1.2. Femenins en -essa

El sufix *-essa*, amb què tradicionalment es formaven femenins referits a càrrecs o professions, avui dia ja no és productiu, és a dir, ja no genera noms nous. Els existents (com ara *advocadessa*, *alcaldessa*, *batllessa*, *jutgessa* o *metgessa*) conviuen amb femenins formats amb el sufix *-a* (*advocada*) o femenins coincidents amb els masculins (*batlle*, *jutge* o *metge*), els quals necessiten algun mecanisme sintàctic, com ara l'article, per establir l'oposició de gènere (*la batlle*, *la jutge* o *la metge*).

En els casos en què l'alternança és amb paraules invariables, recomanem l'ús dels femenins acabats en *-essa* que tenen tradició, amb la voluntat de visibilitzar les dones que ocupen aquests càrrecs o professions.

Proposem:	En comptes de:
<i>L'alcaldessa assistirà a la inauguració del curs acadèmic.</i>	<i>L'alcalde assistirà a la inauguració del curs acadèmic. [És una dona.]</i>
<i>Les metgesses del Departament han proposat un nou article per al Reglament.</i>	<i>Les metges del Departament han proposat un nou article per al Reglament.</i>

En canvi, en els casos en què l'alternança és amb paraules que tenen el sufix *-a*, prioritzem aquesta forma per davant de la paraula amb *-essa*.

Proposem:	En comptes de:
------------------	-----------------------

<i>L'advocada del Gabinet Jurídic és especialista en aquest àmbit.</i>	<i>L'advocadessa del Gabinet Jurídic és especialista en aquest àmbit.</i>
---	--

3.1.3. Mots compostos

Pel que fa a les denominacions de professions, càrrecs i titulacions que estan compostes per un nom i un adjectiu, en la forma femenina l'adjectiu també s'ha de flexionar en femení. Cal tenir en compte que algunes paraules són invariables. Per exemple:

Hem de dir:	En comptes de:
<i>l'enginyera agrònoma i l'enginyer tècnic agrícola</i>	<i>l'enginyera agrònom i l'enginyer tècnic agrícola</i>
<i>la directora adjunta a Gerència</i>	<i>la directora adjunt a Gerència</i>
<i>l'auxiliar administrativa</i>	<i>l'auxiliar administratiu [és una dona]</i>
<i>l'arquitecta tècnica</i>	<i>l'arquitecta tècnic</i>
<i>la pèrita agrònoma</i>	<i>la pèrita agrònom</i>
<i>la responsable tècnica del projecte</i>	<i>la responsable tècnic del projecte</i>

3.1.4. Ús de les paraules home i dona davant de denominacions de professions

No recomanem fer servir les paraules *dona* o *home* davant de denominacions de professions que ja tenen una forma femenina¹ i masculina o bé es distingeixen per l'ús de l'article. A més de ser informació redundant, fa prevaldre la condició sexual per davant la professió. Per exemple:

Proposem:	En comptes de:
<i>La investigadora principal és una enginyera.</i>	<i>La investigadora principal és una dona enginyera.</i>
<i>En el grup hi ha un llevador i dos infermers.</i>	<i>En el grup hi ha un home llevador i dos infermers.</i>
<i>Una jutgessa haurà de resoldre el cas que ha protagonitzat les portades d'aquestes darreres setmanes.</i>	<i>Una dona jutge haurà de resoldre el cas que ha protagonitzat les portades d'aquestes darreres setmanes.</i>

¹ Per resoldre dubtes sobre la forma femenina de les denominacions de professions, càrrecs i titulacions, podeu consultar el [Diccionari de la llengua catalana](#) i la [Nomenclatura de gestió universitària](#) de la Xarxa Vives.

3.2. Un cas especial: les qualificacions

Cal distingir entre la denominació de les qualificacions (*apte*, *no apte*, *aprovat*, *no presentat*), que es designen amb la forma masculina, i els adjectius que es refereixen a les persones que tenen aquestes qualificacions, que cal flexionar com correspongui segons la persona a qui facin referència. Per exemple:

Hem de dir:	En comptes de:
<i>Joana Sales Bartomeu ha obtingut la qualificació d'apte.</i>	<i>Joana Sales Bartomeu ha obtingut la qualificació d'apta.</i>
<i>CERTIFICO: Que Joana Sales Bartomeu és apta per exercir les funcions que requereix el seu càrrec.</i>	<i>CERTIFICO: Que Joana Sales Bartomeu és apte per exercir les funcions que requereix el seu càrrec.</i>

Tot i això, amb l'objectiu de ser al màxim d'inclusius amb la diversitat de gènere, en els casos dels certificats, per exemple, podem optar per altres fórmules:

Proposem:	En comptes de:
<i>CERTIFICO: Que Àlex Lleixà és una persona apta / té l'aptitud per exercir les funcions que requereix el seu càrrec.</i>	<i>CERTIFICO: Que Àlex Lleixà és apta per exercir les funcions que requereix el seu càrrec.</i>

3.3. Documents

En els documents tancats o personalitzats, que s'adrecen a persones determinades, hem d'utilitzar el gènere corresponent o estratègies inclusives. En aquests casos, cal aprofitar al màxim les possibilitats dels programes de tractament de textos per editar documents personalitzats.

3.3.1. Cartes i correus electrònics

Opció amb marca de gènere gramatical
Senyora Sanaüja, <i>Us escrivim per agrair-vos la participació en les ponències del Congrés Internacional de Docència Universitària i Innovació.</i>
Benvolgudes jugadores, <i>Us enviem adjunt el reportatge gràfic del partit de semifinals de la lliga universitària de bàsquet femení.</i>
Opció sense marca de gènere gramatical (de més formal a menys formal)

Bon dia, Àlex Sorribes,

Us informem que ja tenim a la vostra disposició el certificat del curs.

Bon dia, Àlex,

T'informem que ja tenim a la teva disposició el certificat del curs.

Hola, Àlex,

T'informem que ja tenim a la teva disposició el certificat del curs.

Àlex,

T'informem que ja tenim a la teva disposició el certificat del curs.

3.3.2. Convenis i contractes

Aquest tipus de documents se sol crear a partir d'un model, que s'adapta en cada cas. Per ser al màxim d'inclusius amb la diversitat de gènere i també per evitar els errors freqüents que es duen a terme a l'hora d'adaptar el model a les persones a qui es faci referència, recomanem utilitzar tant com es pugui les formes inclusives. En el cas que no sigui possible, podem tenir models diferents adaptats segons el gènere de la persona, o tenir el model amb les formes dobles i adequar el document final a la persona a qui es faci referència.

Adaptació segons la persona a qui es fa referència:

CONVENI DE COL·LABORACIÓ CIENTÍFICA ENTRE LA UNIVERSITAT DE GIRONA I EL CENTRE DE RECERCA DE DONES DUODA DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA

*D'una banda, Anna Maria Geli de Ciurana, **rectora** de la Universitat de Girona, i de l'altra, M. Milagros Rivera-Garretas, **coordinadora** del màster en Estudis de la Diferència Sexual del Centre de Recerca de Dones Duoda de la Universitat de Barcelona.*

Model inclusiu, per a qualsevol persona (no cal adaptar-lo):

CONTRACTE LABORAL DE PROFESSORAT LECTOR

L'EMPRESA

[...]

LA PERSONA CONTRACTADA

Nom i cognoms

Nivell d'estudis acabats

DECLAREN

Que compleixen les condicions necessàries per subscriure aquest contracte i, en conseqüència, decideixen formalitzar-lo d'acord amb les següents

CLÀUSULES

1. **La persona contractada** ha de prestar els seus serveis **dins la categoria de professorat lector** del Departament [...].

3.3.3. Certificats i títols

Joana Maluquer i Puig, **vicegerenta** de la Universitat Autònoma de Barcelona,

CERTIFICO:

Que Laia Domènec Solé ha assistit al curs Excel Avançat, organitzat per l'Àrea de Personal d'Administració i Serveis d'aquesta universitat.

[...]

I perquè consti, expedixo aquest certificat.

Barcelona, 17 de desembre de 2022

El director del
programa

[signat]

Pere Torres

La cap de Formació
Corporativa

[signat]

Ángela López

La persona interessada

[signat]

Laia Domènec

3.3.4. Resolucions

Adaptació segons la persona a qui es fa referència:

RESOLC:

1. Nomenar Antònia Taverner Costa, amb DNI núm. 38432191T, **funcionària interina** de l'escala de gestió amb destinació al Departament de Bioquímica i de Biologia Molecular, a la Facultat de Medicina d'aquesta universitat.

Model inclusiu, per a qualsevol persona (no cal adaptar-lo):

RESOLC:

1. Nomenar Antònia Taverner Costa, amb DNI núm. 38432191T, **personal funcionari interí** de l'escala de gestió amb destinació al Departament de Bioquímica i de Biologia Molecular, a la Facultat de Medicina d'aquesta universitat.

RESOLC:

[...]

Cinquè. Delegar en **l'administradora de centre**, Concepció Roca, la gestió dels contractes específics amb les empreses concessionàries i fer-ne el seguiment.

RESOLC:

[...]

Cinquè. Delegar en **la persona responsable de l'administració de centre**, Concepció Roca, la gestió dels contractes específics amb les empreses concessionàries i fer-ne el seguiment.

4. Persones indeterminades: no sabem qui són

Quan ens referim a persones indeterminades, que no estan especificades, cal utilitzar recursos alternatius a l'ús del masculí genèric sempre que sigui possible. En el cas que hi hagi una voluntat de visibilitzar les dones, en determinats casos podem optar per les formes dobles.

4.1. Mots sense flexió de gènere: mots invariables i epicens

En les referències a persones indeterminades, és preferible fer servir mots **invariables** (que tenen la mateixa forma per al masculí que per al femení, sempre que no hi hagi article, com ara *professional*, *responsable*, o que es pugui apostrofar, com ara *estudiant*,² *agent*, *auxiliar*, etc.) i **epicens** (que tenen un gènere gramatical arbitrari i que designen indiferentment individus de qualsevol gènere, com ara *persona*, *víctima*, *criatura*, etc.) com a recurs inclusiu en comptes del masculí.

Per exemple:

Proposem:	En comptes de:
<i>Es busca responsable de formació per coordinar els cursos del segon quadrimestre.</i>	<i>Es busca coordinador de formació per als cursos del segon quadrimestre.</i>
<i>Especialistes en química treballaran en el nou projecte.</i>	<i>Experts en química treballaran en el nou projecte.</i>
<i>El projecte s'adreça a infants, adolescents i líders de diverses comunitats de Guatemala.</i>	<i>El projecte s'adreça a nens i nenes, adolescents i líders de diverses comunitats de Guatemala.</i>
<i>La persona interessada a participar en el concurs ha de presentar la sol·licitud en el termini de quinze dies naturals.</i>	<i>L'interessat a participar en el concurs ha de presentar la sol·licitud en el termini de quinze dies naturals.</i>

4.1.1. Mots invariables

Els mots **invariables** tenen la mateixa forma per al masculí que per al femení, sempre que no hi hagi article (com ara *professional*, *responsable*, etc.) o, en el cas del singular, que l'article es pugui apostrofar (com ara *estudiant*, *agent*, *auxiliar*, etc.).

Proposem:	En comptes de:
<i>L'estudiant ha de presentar el treball abans del 20 de juny.</i>	<i>L'alumne ha de presentar el treball abans del 20 de juny.</i>

² En el cas del terme *estudiant*, la forma coincident per al nom masculí i femení (*un estudiant / una estudiant*) conviu amb la forma amb -a per al femení (*un estudiant / una estudianta*). *Gramàtica de la llengua catalana* (§ 7.2.1.5a).

Responsables del manteniment: de dilluns a divendres.	Encarregats del manteniment: de dilluns a divendres.
--	---

Quan la forma invariable va acompanyada de l'article, d'algun altre determinant o de l'adjectiu pot deixar de ser una forma invariable. Així doncs, recomanem treure qualsevol element amb flexió de gènere si el text ho permet i no canvia el significat.

Per mantenir la forma invariable es poden fer servir diverses estratègies:

	Proposem:	En comptes de:
Sense determinant	<i>estudiants</i>	<i>els estudiants</i>
Article apostrofat	<i>l'estudiant</i>	<i>un estudiant</i> <i>els estudiants</i>
Determinants invariables	<i>qualsevol especialista</i>	<i>un especialista</i> <i>els especialistes</i>
	<i>cap representant</i>	<i>els representants</i>
	<i>cada responsable</i>	<i>el responsable</i>

Vegeu aquestes estratègies aplicades a un context més concret:

Proposem:	En comptes de:
<i>Poden accedir als estudis de grau les persones que estiguin en una de les situacions següents:</i> • Estudiants amb el títol de batxillerat o equivalent i les proves d'accés (PAU) superades.	<i>Poden accedir als estudis de grau les persones que estiguin en una de les situacions següents:</i> • Els estudiants amb el títol de batxillerat o equivalent i les proves d'accés (PAU) superades.
<i>Per accedir al grau en Publicitat, Màrqueting i Relacions Públiques i al grau en Negocis Internacionals, l'estudiant ha d'acreditar un nivell de llengua equivalent al B2.</i>	<i>Per accedir al grau en Publicitat, Màrqueting i Relacions Públiques i al grau en Negocis Internacionals, els estudiants han d'acreditar un nivell de llengua equivalent al B2.</i>
Representants de les universitats s'han manifestat davant la Conselleria. [En un peu de foto.]	Alguns representants de les universitats s'han manifestat davant la Conselleria. [En un peu de foto.]
<i>Per poder adoptar un acord hi ha d'haver present, almenys, el 30 % de membres del Consell.</i>	<i>Per poder adoptar un acord hi ha d'haver present, almenys, el 30 % dels membres del Consell.</i>

<i>El curs s'adreça especialment a estudiants i professionals del món de l'art i del disseny.</i>	<i>El curs s'adreça especialment als estudiants i als professionals del món de l'art i del disseny.</i>
<i>El congrés reunirà especialistes de la disciplina.</i>	<i>El congrés reunirà els especialistes de la disciplina.</i>
<i>Cada responsable del procés també s'ha d'encarregar de publicar-lo.</i>	<i>El responsable del procés també s'ha d'encarregar de publicar-lo.</i>
<i>La coordinació de pràctiques s'ha d'assegurar que cap estudiant no es quedi sense un centre assignat.</i>	<i>La coordinació de pràctiques s'ha d'assegurar que els estudiants no es quedin sense un centre assignat.</i>

Remarques sobre l'ús dels mots invariables

Per manca de claredat

En determinats contextos, l'ús de mots invariables com a elements individualitzadors no és necessari (per exemple, *membre*).

Proposem:	En comptes de:
<i>El personal tècnic, de gestió i d'administració i serveis que sol·licita una beca Erasmus.</i>	<i>Els membres del personal tècnic, de gestió i d'administració i serveis que sol·liciten una beca Erasmus. [N'hi ha prou de fer referència a la categoria, sense necessitat d'individualitzar.]</i>
<i>El personal acadèmic adscrit a una institució amb personalitat jurídica pròpia continua sent membre de la Universitat i manté íntegrament tots els seus drets com a personal de la Universitat.</i>	<i>El membre del personal acadèmic adscrit a una institució amb personalitat jurídica pròpia continua sent membre de la Universitat i manté íntegrament tots els seus drets com a membre del personal de la Universitat. [N'hi ha prou de fer referència a la categoria, sense necessitat d'individualitzar.]</i>

4.1.2. Mots epicens

Els mots **epicens** tenen un gènere gramatical arbitrari i designen indiferentment qualsevol persona; per exemple, *part, qui, tothom, víctima, infant, criatura, persona*, etc. Són un recurs especialment adequat per evitar l'ús del masculí singular com a genèric o l'excés de formes dobles.

L'epicè més habitual és *persona*. Cal fer atenció a la concordança d'adjectius amb la paraula persona, que sempre ha de ser en femení. Per exemple:

Proposem:	En comptes de:
-----------	----------------

<i>El pagament de la quota s'ha de fer per domiciliació bancària mitjançant un rebut a nom de la persona titular del compte corrent.</i>	<i>El pagament de la quota s'ha de fer per domiciliació bancària mitjançant un rebut a nom del titular del compte corrent.</i>
<i>Cal que la persona que representa l'empresa signi aquesta oferta i indiqui el nom i el càrrec.</i>	<i>Cal que el representant o la representant de l'empresa signi aquesta oferta i indiqui el nom i el càrrec.</i>
<i>La persona encarregada del material també s'ha de fer càrrec de supervisar el mobiliari.</i>	<i>L'encarregat o encarregada del material també s'ha de fer càrrec de supervisar el mobiliari.</i>
<i>En situacions d'emergències massives, el centre pot gestionar l'obertura d'equipaments municipals de gran capacitat per acollir les persones damnificades.</i>	<i>En situacions d'emergències massives, el centre pot gestionar l'obertura d'equipaments municipals de gran capacitat per acollir els damnificats.</i>
<i>Les persones interessades poden adduir al·legacions i aportar documents en qualsevol moment del procediment.</i>	<i>Els interessats poden adduir al·legacions i aportar documents en qualsevol moment del procediment.</i>
<i>Es demana que les persones que fan la sol·licitud tinguin mèrits que mostrin la seva productivitat investigadora.</i>	<i>Es demana que els sol·licitants tinguin mèrits que mostrin la seva productivitat investigadora.</i>

Al costat de *persona* hi ha altres mots epicens, com ara els pronoms *tothom* i *qui*, i noms com *part*, *víctima*, *autoritat*, *infant*, etc.

Proposem:	En comptes de:
<i>Qui sol·liciti la beca ha d'enviar la documentació abans de l'1 de maig.</i>	<i>El sol·licitant de la beca ha d'enviar la documentació abans de l'1 de maig.</i>
<i>Qui vulgui renunciar a l'avaluació continuada ha de fer arribar la sol·licitud abans del 5 de març.</i>	<i>Els alumnes que vulguin renunciar a l'avaluació continuada han de fer arribar la sol·licitud abans del 5 de març.</i>
<i>Tothom hi és convidat!</i>	<i>Hi sou tots convidats!</i>
<i>Aquesta mesura afecta a tothom.</i>	<i>Aquesta mesura afecta a tots i totes.</i>
<i>Les parts demandants poden interposar un recurs contra el silenci administratiu.</i>	<i>Els demandants poden interposar un recurs contra el silenci administratiu.</i>

<i>S'ha d'excloure la responsabilitat de la part contractant implicada en la controvèrsia.</i>	<i>S'ha d'excloure la responsabilitat del contractant implicat en la controvèrsia.</i>
<i>Per Sant Jordi, a la universitat s'han organitzat activitats en solidaritat amb les víctimes del terratrèmol al Japó.</i>	<i>Per Sant Jordi, a la universitat s'han organitzat activitats en solidaritat amb els afectats pel terratrèmol al Japó.</i>
<i>L'Institut d'Estudis Catalans ha convocat les màximes autoritats universitàries per debatre sobre la llengua en la recerca.</i>	<i>L'Institut d'Estudis Catalans ha convocat els rectors i rectores universitaris per debatre sobre la llengua en la recerca.</i>
<i>Són eminències en el seu camp.</i>	<i>Són grans experts en el seu camp.</i>

Remarques sobre l'ús de la paraula persona

L'ús de la paraula *persona* pot no ser adequat en determinats contextos per designar persones indeterminades. A continuació, esmentem alguns casos en què cal limitar aquest recurs i donar preferència a altres solucions.

Per manca de claredat i fluïdesa

Cal evitar un ús abusiu o reiteratiu de la paraula *persona*, que pot donar com a resultat expressions forçades o massa llargues. En aquests casos, és recomanable buscar altres construccions més senzilles que facilitin la claredat i la fluïdesa del text. Per exemple:

Proposem:	En comptes de:
<i>Cal trucar als serveis informàtics.</i>	<i>Cal trucar a la persona que gestiona les incidències informàtiques.</i>
<i>La comissió establirà les tasques del becari o becària.</i>	<i>La comissió establirà les tasques de la persona que resulti beneficiada amb la beca.</i>
<i>Atribucions de la gestora o gestor.</i>	<i>Atribucions de la persona que exerceix la responsabilitat de la gestió.</i>

Per manca de precisió conceptual o lèxica

La paraula *persona* també pot ser poc precisa i reflectir un cert empobriment lèxic. En aquests casos, és preferible utilitzar paraules més concretes. Per exemple:

Proposem:	En comptes de:
------------------	-----------------------

<i>Estrès en el cuidador o cuidadora.</i>	<i>Estrès en la persona que té cura d'algú.</i>
<i>Guia d'orientació per al professorat tutor dels treballs de fi de grau.</i>	<i>Guia d'orientació per a les persones que tutoritzen els treballs de fi de grau.</i>
<i>Han convocat el personal investigador del centre a una reunió.</i>	<i>Han convocat les persones investigadores del centre a una reunió.</i>
<i>La jornada s'adreça al conjunt de docents que coordinen les assignatures.</i>	<i>La jornada s'adreça a les persones que coordinen les assignatures.</i>

Per canvi de significat

En alguns casos en què el context pugui ser ambigu, l'adjectiu que acompanya la paraula *persona* pot modificar el sentit de la frase. Per exemple:

<i>El treballador o treballadora té dret a flexibilitat horària. [S'entén que es tracta d'una persona assalariada.]</i>	≠	<i>La persona treballadora té dret a flexibilitat horària. [Encara que és una expressió lexicalitzada en l'àmbit laboral, es podria entendre que la persona és de mena treballadora.]</i>
<i>El màster té l'objectiu de formar professionals de la diplomàcia en organitzacions internacionals. [S'entén que parlem de professionals de l'àmbit de la diplomàcia.]</i>	≠	<i>El màster té l'objectiu de formar professionals per ser persones diplomàtiques d'organitzacions internacionals. [S'entén que no parlem de formar persones circumspectes, sinó professionals de l'àmbit de la diplomàcia.]</i>
<i>Qui tingui responsabilitats en el grup de treball ha d'elaborar un informe. [S'entén que fa referència a les persones que tenen adjudicada una responsabilitat.]</i>	≠	<i>Les persones responsables del grup de treball han d'elaborar un informe. [Es pot entendre que fa referència a les persones del grup que actuen amb responsabilitat.]</i>

Ús reiterat de la paraula *persona*

La paraula *persona* és un recurs molt productiu i útil, tot i que cal evitar utilitzar-lo reiteradament. Aconsellem no abusar-ne i recórrer a qualsevol dels recursos alternatius disponibles. Per exemple:

Proposem:	En comptes de:
------------------	-----------------------

<i>Han apujat el sou a la plantilla de recerca d'aquest centre.</i>	<i>Han apujat el sou a les persones que fan recerca en aquest centre.</i>
<i>Han apujat el sou al personal investigador d'aquest centre.</i>	
<i>Les dades de qui sol·licita la beca s'emplenen automàticament.</i>	<i>Les dades de la persona que sol·licita la beca s'emplenen automàticament.</i>
<i>Cal signar la sol·licitud digitalment.</i>	<i>La persona interessada ha de signar la sol·licitud digitalment.</i>

4.2. Noms col·lectius

Els noms col·lectius designen un conjunt de persones; per exemple: *estudiantat, ciutadania, comissió, comunitat universitària, conjunt, cos, equip, grup, personal, plantilla, professorat*. I en alguns casos també poden designar una categoria, classe o perfil laboral; per exemple: *alumnat tutor, personal tècnic, de gestió i d'administració i serveis, personal docent i investigador, professorat doctor, professorat lector, professorat tutor*.

Recomanem fer servir **noms col·lectius** en lloc del masculí (singular o plural) utilitzat com a genèric per designar un **conjunt de persones indeterminades**, atès que són un bon recurs inclusiu. Per exemple:

Proposem:	En comptes de:
<i>eines per al professorat</i>	<i>eines per al professor</i>
<i>drets i obligacions de l'alumnat</i>	<i>drets i obligacions de l'alumne</i>
<i>Guia d'acollida per a l'alumnat de mobilitat sortint</i>	<i>Guia d'acollida per als alumnes de mobilitat sortint</i>
<i>L'aplicació ha estat ben rebuda pel cos docent.</i>	<i>L'aplicació ha estat ben rebuda pels professors.</i>
<i>el personal d'aquesta universitat</i>	<i>els treballadors d'aquesta universitat</i>
<i>l'equip del projecte</i>	<i>els membres del projecte</i>
<i>Aquesta secció vol oferir un conjunt de recursos i materials per facilitar l'itinerari educatiu de l'estudiantat nouvingut.</i>	<i>Aquesta secció vol oferir un conjunt de recursos i materials per facilitar l'itinerari educatiu dels estudiants nouvinguts.</i>

<i>El funcionariat es regeix pels principis de l'ètica de l'Administració pública.</i>	<i>Els funcionaris es regeixen pels principis de l'ètica de l'Administració pública.</i>
<i>L'empresariat balear dona suport als projectes innovadors de les universitats.</i>	<i>Els empresaris balears donen suport als projectes innovadors de les universitats.</i>
<i>la població reclusa de la Catalunya del Nord</i>	<i>els presos de la Catalunya del Nord</i>
<i>la prehistòria i l'origen de l'espècie humana</i>	<i>la prehistòria i l'origen dels homes</i>
<i>Repertiment i sinopsi de la darrera obra presentada a la Mostra de Teatre Universitari d'enguany.</i>	<i>Actors i sinopsi de la darrera obra presentada a la Mostra de Teatre Universitari d'enguany.</i>
<i>La plantilla docent del centre és insuficient.</i>	<i>Els docents del centre són insuficients.</i>
<i>Convocar i moderar les reunions amb l'equip docent de l'assignatura.</i>	<i>Convocar i moderar les reunions amb els docents de l'assignatura.</i>
<i>El 93,06 % de l'estudiantat que es presenta a la selectivitat l'aprova.</i>	<i>El 93,06 % dels estudiants que es presenten a la selectivitat l'aproven.</i>
<i>el públic assistent a la cerimònia inaugural</i>	<i>els assistents a la cerimònia inaugural</i>
<i>La nova reglamentació afecta tot el cos consular.</i>	<i>La nova reglamentació afecta tots els cònsols.</i>
<i>Cada consell d'estudis està format per una representació d'alumnes de cada ensenyament en nombre igual al conjunt de docents del consell.</i>	<i>Cada consell d'estudis està format per representants dels alumnes de cada ensenyament en nombre igual al conjunt de docents del consell.</i>
<i>La visió de l'advocacia i la judicatura afecta la mediació familiar.</i>	<i>La visió dels advocats i els jutges afecta la mediació familiar.</i>

També recomanem fer servir **noms col·lectius** en lloc del masculí (singular o plural) utilitzat com a genèric per designar una **categoria o perfil laboral**,³ atès que són un bon recurs inclusiu i especialment útils en les convocatòries de places, estadístiques per a informes i memòries, enquestes o formularis. Per exemple:

Proposem:	En comptes de:
------------------	-----------------------

³ Podeu consultar les denominacions de les categories laborals a la nomenclatura de cada universitat o a la [Nomenclatura de gestió universitària](#) de la Xarxa Vives.

<i>Mòdul de formació per al personal auxiliar administratiu</i>	<i>Mòdul de formació per als auxiliars administratius</i>
<i>Ajut destinat a la formació del personal investigador</i>	<i>Ajut destinat a la formació dels investigadors</i>
<i>Instància per concursar a places de professorat associat</i>	<i>Instància per concursar a places de professor associat</i>
<i>Es convoquen sis places: quatre de professorat agregat i dues de professorat lector.</i>	<i>Es convoquen sis places: quatre de professors agregats i dues de professors lectors.</i>
<i>Convocatòria de places de personal de l'escala administrativa</i>	<i>Convocatòria de places d'administratius</i>
<i>Convocatòria excepcional de places de professorat en règim laboral</i>	<i>Convocatòria excepcional de places de professors en règim laboral</i>
<i>Concurs per contractar personal docent i investigador del Pla Serra Húnter</i>	<i>Concurs per contractar docents i investigadors del Pla Serra Húnter</i>
<i>Als efectes previstos en aquest article es considera que la categoria de professorat catedràtic contractat és equivalent a la de professorat catedràtic d'universitat.</i>	<i>Als efectes previstos en aquest article es considera que la categoria de catedràtic contractat és equivalent a la de catedràtic d'universitat.</i>
<i>Requisits per accedir a un contracte de professorat agregat</i>	<i>Requisits per accedir a un contracte de professor agregat</i>
<i>Evolució del percentatge de sol·licituds d'informe de professorat lector favorables en els darrers anys</i>	<i>Evolució del percentatge de sol·licituds d'informe de professor lector favorables en els darrers anys</i>

Els noms col·lectius també poden ser una bona opció per evitar usos de femenins estereotipats (vegeu l'apartat 5). Per exemple:

Proposem:	En comptes de:
<i>el personal de secretaria dels departaments</i>	<i>les secretàries dels departaments</i>
<i>el personal de neteja de les facultats</i>	<i>les dones de la neteja de les facultats</i>

Remarques sobre l'ús dels noms col·lectius

És important no fer servir els noms col·lectius de manera automàtica, ja que en alguns casos el seu ús indiscriminat pot originar problemes per canvi de significat o

del grau de formalitat, per manca de precisió o, fins i tot, per incorrecció gramatical. En aquests casos problemàtics, cal recórrer a algun altre recurs que pugui ser més adequat.

Per canvi de significat

Hem de fer atenció al context per confirmar que no hi poden haver equívocs. Per exemple:

<i>Guia de serveis de la Unitat de Recursos i Serveis per a l'equip directiu del centre</i> [Implicaria que la guia afecta tots els membres de l'equip, i no només el director o directora.]	≠	<i>Guia de serveis de la Unitat de Recursos i Serveis per al director o directora del centre</i>
<i>Un cop aprovat el document de política de qualitat, l'equip deganal signa el document i ho notifica a l'Agència de Qualitat de la UB.</i> [Implicaria que signen tots els membres de l'equip, i no només el degà o degana.]	≠	<i>Un cop aprovat el document de política de qualitat, el degà o degana signa el document i ho notifica a l'Agència de Qualitat de la UB.</i>
<i>La II Jornada sobre Conflictes en l'Adolescència</i> [Fa referència en general als conflictes que poden sorgir en l'etapa que va de la infantesa a l'edat adulta, que afecten tant adolescents com la família o el seu entorn.]	≠	<i>La II Jornada sobre Conflictes en Adolescents</i> [Fa referència als conflictes personals dels adolescents.]
<i>A Catalunya, el voluntariat té una gran vitalitat.</i> [El mot <i>voluntariat</i> pot voler dir 'conjunt de persones que fan voluntariat', però també 'acció que es desenvolupa de manera gratuïta amb l'objectiu d'oferir un servei'.]	≠	<i>A Catalunya, les persones que fan voluntariat tenen una gran vitalitat.</i> [Es refereix a la vitalitat de les persones que exerceixen el voluntariat.]

Per canvi de grau de formalitat

El nom col·lectiu pot no ser una bona opció si implica un canvi del grau de formalitat no adequat en contextos que requereixen un ús més neutre del llenguatge. En aquests casos es pot recórrer a algun altre recurs. Per exemple:

Proposem:	En comptes de:
------------------	-----------------------

<i>La rectora es reunirà amb membres de la comissió.</i>	<i>La rectora es reunirà amb gent de la comissió.</i>
<i>una tesi sobre el temps lliure de l'infant</i>	<i>una tesi sobre el temps lliure de la quitxalla</i>
<i>En l'assignatura Desenvolupament Cognitiu i Motor en Infants de 14 Mesos</i>	<i>En l'assignatura Desenvolupament Cognitiu i Motor en Canalla de 14 Mesos</i>

Per incorrecció gramatical

En fer servir el nom col·lectiu com a recurs inclusiu, cal tenir en compte d'utilitzar-lo correctament i no introduir errors gramaticals. A continuació, fem esment dels errors gramaticals més habituals en l'ús d'aquest recurs.

Els noms col·lectius no poden anar precedits directament de la paraula *nombre*, de numerals (*un*, *dos*, etc.) o de determinants que individualitzen (*cada*); ni anar seguits de l'adverbi *individualment*.

Si volem fer referència a un individu, hem d'acompanyar el nom col·lectiu corresponent d'algun element individualitzador (com ara *membre*, *representant*, etc.) i respectar sempre les regles gramaticals. Per exemple:

Hem de dir:	En comptes de:
<i>En el punt d'informació es lliurarà una mascareta a cada membre del PTGAS i el PDI en el moment d'entrar a l'edifici.</i>	<i>En el punt d'informació es lliurarà una mascareta a cada PTGAS i PDI en el moment d'entrar a l'edifici.</i> [Aquestes sigles també són noms col·lectius.]
<i>un membre del personal tècnic, de gestió i d'administració i serveis</i> <i>un membre del PTGAS</i>	<i>un personal tècnic, de gestió i d'administració i serveis</i> <i>un PTGAS</i>
<i>L'estudiant manifesta que és la persona que apareix en els documents lliurats.</i>	<i>L'estudiantat manifesta que és la persona que apareix en els documents lliurats.</i>
<i>El treball final de grau és una tasca que cada estudiant desenvolupa individualment.</i>	<i>El treball final de grau és una tasca que l'estudiantat desenvolupa individualment.</i>

I si volem fer referència a un nombre determinat d'individus d'un col·lectiu, hem d'utilitzar el substantiu plural corresponent. Per exemple:

Hem de dir:	En comptes de:
-------------	----------------

<i>En cas que el nombre d'alumnes que s'ha matriculat sigui inferior a vint, es concedeix una única matrícula d'honor.</i>	<i>En cas que el nombre d'alumnat que s'ha matriculat sigui inferior a vint, es concedeix una única matrícula d'honor.</i>
<i>El nombre de docents no pot ser superior a cinc.</i>	<i>El nombre de professorat no pot ser superior a cinc.</i>

Un nom col·lectiu no pot anar acompanyat d'un complement que contingui un altre nom col·lectiu si tots dos fan referència als mateixos membres. Per exemple:

Hem de dir:	En comptes de:
<i>L'equip docent agraeix la col·laboració en el projecte.</i> <i>L'equip de docents agraeix la col·laboració en el projecte.</i> <i>El professorat agraeix la col·laboració en el projecte.</i>	<i>L'equip de professorat agraeix la col·laboració en el projecte.</i> [Tant <i>equip</i> com <i>professorat</i> són noms col·lectius i fan referència a les mateixes persones.]
<i>Millora del rendiment de l'alumnat repetidor</i> <i>Millora del rendiment del grup d'alumnes repetidor</i>	<i>Millora del rendiment del grup de l'alumnat repetidor</i> [Tant <i>grup</i> com <i>alumnat</i> són noms col·lectius i fan referència a les mateixes persones.]

N'és una excepció quan el segon nom col·lectiu representa una categoria laboral, i és per tant un col·lectiu genèric. Per exemple: *el col·lectiu del PTGAS, una representació del personal docent i investigador.*

Per manca de precisió conceptual o lèxica

En determinats contextos referits a una sola persona, l'ús del nom col·lectiu (quan no es refereix a una categoria professional o laboral) pot confondre per manca de precisió conceptual o lèxica.

Proposem:	En comptes de:
<i>El professor o professora de cada grup de l'assignatura penja els exercicis en el Campus Virtual en acabar el tema.</i>	<i>El professorat de cada grup de l'assignatura penja els exercicis en el Campus Virtual en acabar el tema.</i> [Només hi ha un professor a cada grup de l'assignatura.]
<i>Quan l'estudiant fa efectiu el pagament de la matrícula...</i>	<i>Quan l'estudiantat fa efectiu el pagament de la matrícula...</i> [El pagament és individual.]

4.3. Mots i expressions despersonalitzats

Els **mots i expressions despersonalitzats** fan referència a l'activitat, la funció o l'acció; a l'organisme, la unitat o el lloc; a la titulació, etc. en lloc de la persona o persones a què ens referim. Per exemple: *docència, coordinació, candidatura, vicerectorat, deganat, secretaria, grau.*

Recomanem fer servir **mots i expressions despersonalitzats** en lloc del masculí (singular o plural) utilitzat com a genèric, atès que són un bon recurs inclusiu.

4.3.1. L'activitat, la funció o l'acció relacionades amb la persona o persones a què ens referim

L'ús de l'activitat, la funció o l'acció (com ara *presidència, candidatura, mediació, docència, direcció, tutorització, assessorament, vocalia*) poden servir com a recurs inclusiu en alguns contextos. Per exemple:

Proposem:	En comptes de:
<i>eleccions a la presidència de la Comissió</i>	<i>eleccions a president de la Comissió</i>
<i>Inscripció al curs Mediació Familiar i Social: Infància, Adolescència i Violència de Gènere</i>	<i>Inscripció al curs Mediador Familiar i Social: Infància, Adolescència i Violència de Gènere</i>
<i>Guia de bones pràctiques per a l'assessorament lingüístic</i>	<i>Guia de bones pràctiques per a l'assessor lingüístic</i>
<i>Reconeixement de la tasca de tutorització o direcció de tesis</i>	<i>Reconeixement de la tasca del tutor o director de tesis</i>
<i>La petició s'ha d'adreçar a la coordinació del màster.</i>	<i>La petició s'ha d'adreçar al coordinador del màster.</i>
<i>Assessorament psicopedagògic [en una placa de despatx]</i>	<i>Assessors psicopedagògics [en una placa de despatx]</i>
<i>Associació d'Empreses de Consultoria</i>	<i>Associació d'Empreses de Consultors</i>
<i>La presidència, la secretaria i les vocalies les han d'ocupar docents.</i>	<i>Els presidents, els secretaris i els vocals han de ser docents.</i>
<i>Associació de Mediació i Peritatge Judicial</i>	<i>Associació de Mediadors i Pèrits Judicials</i>
<i>Falta un representant de les direccions de departament per completar la comissió.</i>	<i>Falta un representant dels directors de departament per completar la comissió.</i>

<i>S'han presentat 25 candidatures al programa de doctorat en Estudis Humanístics.</i>	<i>S'han presentat 25 candidats al programa de doctorat en Estudis Humanístics.</i>
<i>Guia per a la correcta identificació de l'autoria i la filiació institucional</i>	<i>Guia per a la correcta identificació de l'autor i la filiació institucional</i>
<i>Fruit de la roda de visites i dels contactes de la direcció de l'ICE amb totes les direccions dels centres de la Universitat, ha semblat molt positiu crear una relació més propera i directa.</i>	<i>Fruit de la roda de visites i dels contactes de la directora de l'ICE amb tots els directors dels centres de la Universitat, ha semblat molt positiu crear una relació més propera i directa.</i>
<i>El tutor o tutora de l'empresa o institució no pot ser la mateixa persona que fa la tutorització acadèmica a la Universitat.</i>	<i>El tutor o tutora de l'empresa o institució no pot ser la mateixa persona que fa les funcions de tutor acadèmic a la Universitat.</i>
<i>Consell de Direccions de Departament</i>	<i>Consell de Directors de Departament</i>
<i>Integren la Comissió de Formació Continuada: [...] un membre del personal tècnic, de gestió i d'administració i serveis vinculat a la gestió acadèmica de la Facultat, amb veu i sense vot, que exerceix les funcions de secretaria.</i>	<i>Integren la Comissió de Formació Continuada: [...] un membre del personal tècnic, de gestió i d'administració i serveis vinculat a la gestió acadèmica de la Facultat, amb veu i sense vot, que exerceix les funcions de secretari.</i>
<i>Tant el professorat responsable de les assignatures com les direccions dels centres han de tenir en compte els protocols establerts o les indicacions de la unitat responsable d'inclusió.</i>	<i>Tant el professorat responsable de les assignatures com els directors dels centres han de tenir en compte els protocols establerts o les indicacions de la unitat responsable d'inclusió.</i>
<i>Des de la ciència s'assenyalen les conseqüències del canvi climàtic.</i>	<i>Els científics assenyalen les conseqüències del canvi climàtic.</i>

4.3.2. L'organisme, la unitat o l'òrgan relacionats amb la persona o persones a què ens referim

Els noms que fan referència a l'organisme, la unitat o l'òrgan relacionats amb una o diverses persones (com ara *servei*, *delegació*, *secretaria*, *gerència*) poden servir com a recurs inclúsiu en alguns contextos.

Proposem:	En comptes de:
<i>Cal trucar als Serveis Informàtics</i>	<i>Cal trucar al tècnic informàtic</i>

<i>La sol·licitud d'admissió s'ha d'adreçar a la secretaria del departament.</i>	<i>La sol·licitud d'admissió s'ha d'adreçar al secretari del departament.</i>
<i>Les gerències de les universitats preveuen una reducció de la despesa.</i>	<i>Els gerents de les universitats preveuen una reducció de la despesa.</i>
<i>Adreceu-vos a la secretaria del vostre centre.</i>	<i>Adreceu-vos als administratius de la secretaria del vostre centre.</i>
<i>Totes dues rectores van destacar el paper important desenvolupat per les sindicatures de greuges.</i>	<i>Totes dues rectores van destacar el paper important desenvolupat pels síndics de greuges.</i>
<i>Delegació d'Estudiants d'Enginyeria Industrial de Barcelona [en una placa de despatx]</i>	<i>Delegat d'Estudiants d'Enginyeria Industrial de Barcelona [en una placa de despatx]</i>
<i>Notificar l'adscripció o desadscripció al vicerektorat competent en matèria d'investigació</i>	<i>Notificar l'adscripció o desadscripció al vicerektor o vicereктора competent en matèria d'investigació</i>
<i>El vicerektorat responsable dels serveis científicotècnics ha de vetllar perquè el cost de les activitats compleixi els requisits del model econòmic dels serveis universitaris.</i>	<i>El vicerektor o vicereктора responsable dels serveis científicotècnics ha de vetllar perquè el cost de les activitats compleixi els requisits del model econòmic dels serveis universitaris.</i>
<i>En cas d'haver d'accedir als edificis de la Universitat durant el període de tancament, seguiu les indicacions de la consergeria del vostre centre.</i>	<i>En cas d'haver d'accedir als edificis de la Universitat durant el període de tancament, seguiu les indicacions dels conserges del vostre centre.</i>

4.3.3. La titulació relacionada amb la persona o persones a què ens referim

Proposem:	En comptes de:
<i>Requisits d'accés: — Tenir un títol de llicenciatura, enginyeria, arquitectura, grau, diplomatura o enginyeria tècnica amb l'especialitat docent.</i>	<i>Requisits d'accés: — Ser llicenciat, enginyer, arquitecte, graduat, diplomat o enginyer tècnic amb l'especialitat docent.</i>
<i>Si ja tens una titulació universitària i vols accedir a un altre estudi a la universitat, cal que hi sol·licitis l'admissió mitjançant la preinscripció universitària.</i>	<i>Si ja ets titulat universitari i vols accedir a un altre estudi a la universitat, cal que hi sol·licitis l'admissió mitjançant la preinscripció universitària.</i>

Remarques sobre l'ús dels mots i expressions despersonalitzats

És important no fer servir els mots i expressions despersonalitzats de manera automàtica, ja que en alguns casos la substitució indiscriminada de masculins genèrics per aquestes expressions pot originar problemes per canvi de significat, per manca de precisió conceptual o lèxica o per manca de claredat i fluïdesa.

Per canvi de significat

Hem de tenir en compte que no tots els contextos admeten mots o expressions despersonalitzats perquè es poden produir canvis de significat. Per exemple:

<i>L'ICE ofereix recursos en anglès per a la docència.</i> [Per a l'ensenyament de l'anglès.]	≠	<i>L'ICE ofereix recursos en anglès per al docent.</i>
<i>Convocatòria d'ajuts a la recerca</i> [Pot ser destinat a institucions, persones, material, equipament, material, etc.]	≠	<i>Convocatòria d'ajuts als investigadors</i>
<i>Guia orientativa per a les tutories de pràctiques</i>	≠	<i>Guia orientativa per als tutors de pràctiques</i>
<i>La decisió depèn del deganat.</i> [La decisió depèn de l'equip deganal.]	≠	<i>La decisió depèn del degà o degana.</i> [La decisió depèn d'un òrgan unipersonal.]
<i>Hi ha una certa descoordinació entre el deganat i el Vicerektorat de Professorat.</i> [Es refereix a les unitats.]	≠	<i>Hi ha una certa descoordinació entre el degà i el vicerektor de Professorat.</i> [Es refereix als òrgans unipersonals.]
<i>Els rectorats de les universitats catalanes signaran l'acord.</i> [Aquest exemple no és possible perquè qui signa són les persones titulars d'un òrgan unipersonal, i no les unitats.]	≠	<i>Els rectors de les universitats catalanes signaran l'acord.</i> [Qui signa són les persones titulars d'un òrgan unipersonal.]
<i>Declaració dels deganats en defensa de les humanitats.</i> [Es fa referència als equips deganals.]	≠	<i>Declaració dels degans i deganes en defensa de les humanitats.</i> [Es fa referència a les persones titulars d'un òrgan unipersonal.]

Per manca de claredat i fluïdesa

En alguns casos, l'ús de mots o expressions despersonalitzats pot sobrecarregar el text o fer-lo poc entenedor. Cal recordar que en aquests casos sempre podem recórrer a algun altre dels recursos.

Proposem:	En comptes de:
<i>Funcions del coordinador o coordinadora del màster</i>	<i>Funcions de la coordinació de màster</i>
<i>Funcions de la comissió de coordinació de l'ensenyament del màster</i>	
<i>Sensibilitzar la infància i el jovent sobre la importància de trencar els rols de gènere en la tria dels estudis</i>	<i>Sensibilitzar la infantesa i el jovent sobre la importància de trencar els rols de gènere en la tria dels estudis</i>

Per manca de precisió conceptual o lèxica

En alguns casos, l'ús de mots o expressions despersonalitzats pot comportar imprecisió en el text. Aleshores podem recórrer a algun altre dels recursos o, en darrer terme i si no hi ha cap altre opció, al masculí com a genèric.

Proposem:	En comptes de:
<i>La reestructuració prevista afectarà la persona que coordina el campus i el personal de suport al deganat.</i>	<i>La reestructuració prevista afectarà la coordinació de campus i el suport al deganat.</i>
<i>Cal adreçar-se a l'interventor delegat o interventora delegada</i>	<i>Cal adreçar-se a la Intervenció Delegada</i>

Mots i expressions despersonalitzats per referir-se a càrrecs o òrgans unipersonals

Com s'ha vist, l'ús de mots i expressions despersonalitzats no sempre és una bona opció per referir-se de manera indirecta a càrrecs o òrgans unipersonals perquè pot comportar un canvi de significat, manca de claredat i fluïdesa, o imprecisió. Aquesta consideració és especialment rellevant quan aquests càrrecs o òrgans unipersonals es troben en documents normatius en què la seguretat jurídica és un element important i determinant.

Proposem:	En comptes de:
<i>Normativa de votació electrònica i calendari de les eleccions a rector o rectora</i>	<i>Normativa de votació electrònica i calendari de les eleccions al Rectorat</i>
<i>Ha de signar l'acord d'intercanvi el rector o rectora, amb el vistiplau del vicerector o vicerectora de Relacions Internacionals i a petició del</i>	<i>Ha de signar l'acord d'intercanvi el rector o rectora, amb el vistiplau del Vicerectorat de Relacions Internacionals i a petició de la</i>

coordinador o coordinadora de Relacions Internacionals.	coordinació de Relacions Internacionals.
--	---

Observar quins verbs o noms derivats de verbs acompanyen els noms de càrrec o òrgan unipersonal pot ajudar a destriar si és viable l'alternativa de substituir-los per mots despersonalitzats. Per exemple, si estan vinculats a accions relacionades amb les funcions i competències que els són pròpies, com ara *signar* o *signatura*, *nomenar* o *nomenament*, *ratificar*, *comunicar*, *donar el vistiplau*, etc. demanen el càrrec o òrgan unipersonal i no admeten un mot despersonalitzat. Per exemple:

Proposem:	En comptes de:
<i>El degà o degana ha de comunicar a la Junta Permanent qualsevol canvi en la composició de l'equip deganal.</i>	<i>El deganat ha de comunicar a la Junta Permanent qualsevol canvi en la composició de l'equip deganal.</i>
<i>La signatura d'aquests convenis correspon al vicerector o vicereктора de Gestió Acadèmica.</i>	<i>La signatura d'aquests convenis correspon al Vicerektorat de Gestió Acadèmica.</i>
<i>El rector o rectora de la Universitat ha de nomenar un vicedirector o vicedirectora de l'Escola de Doctorat.</i>	<i>El rectorat de la Universitat ha de nomenar un vicedirector o vicedirectora de l'Escola de Doctorat.</i>
<i>Cal el vistiplau del vicerector o vicereктора de Recerca.</i>	<i>Cal el vistiplau del Vicerektorat de Recerca.</i>

4.4. Canvis de redacció

Una altra possibilitat per evitar l'ús del masculí com a genèric o les formes dobles és recórrer a canvis de redacció.

4.4.1. Usar la veu activa en lloc de la veu passiva

Proposem:	En comptes de:
<i>Us hem convocat a la propera reunió per aprovar el projecte.</i>	<i>Heu estat convocats a la propera reunió per aprovar el projecte.</i>
<i>Enguany tres estudiants de la nostra universitat han rebut un premi als Campionats de Catalunya Universitaris.</i>	<i>Enguany tres estudiants de la nostra universitat han estat premiats als Campionats de Catalunya Universitaris.</i>
<i>Període d'avaluació complementària, en el qual es pot avaluar l'estudiant una altra vegada de les tasques, activitats o proves que no hagi superat</i>	<i>Període d'avaluació complementària, en el qual l'estudiant pot ser avaluat una altra vegada de les tasques, activitats o proves que no s'hagin</i>

satisfactòriament en el marc del primer període.	superat satisfactòriament en el marc del primer període.
Heu rebut aquest manual perquè se us ha designat membre titular o suplent d'una mesa electoral durant la jornada de votació.	Heu rebut aquest manual perquè heu estat designat membre titular o suplent d'una mesa electoral durant la jornada de votació.

4.4.2. Fer servir formes verbals impersonals si no cal fer explícit el subjecte

Proposem:	En comptes de:
Un cop donat d'alta el servei, es poden gestionar, de manera ràpida i per web, els recursos disponibles.	Un cop donat d'alta el servei, l'usuari pot gestionar, de manera ràpida i per web, els recursos disponibles.
Per obtenir el títol de grau, cal complir el requisit de tercera llengua. Per obtenir el títol de grau, s'ha de complir el requisit de tercera llengua.	Per obtenir el títol de grau, els estudiants han de complir el requisit de tercera llengua.
Per renovar el carnet, cal portar dues fotografies.	Per renovar el carnet, l'usuari interessat ha de portar dues fotografies.
Per accedir al grau en Publicitat, Màrqueting i Relacions Públiques, cal acreditar un nivell B2 de llengua.	Per accedir al grau en Publicitat, Màrqueting i Relacions Públiques, els estudiants han d'acreditar un nivell B2 de llengua.
Per resoldre dubtes sobre l'acreditació, es pot trucar de dilluns a divendres de 9 a 14 h.	Per resoldre dubtes sobre l'acreditació, els interessats poden trucar de dilluns a divendres de 9 a 14 h.
Es pot accedir als màsters de l'ETSETB sense tenir el títol de grau que dona accés als estudis de màster en els casos següents: a) Tenir pendent de superar únicament el TFG i haver-se matriculat del TFG el quadrimestre anterior al quadrimestre en què se sol·licita l'accés al màster. b) Haver finalitzat els estudis de grau però tenir pendent d'assolir la competència transversal en una tercera llengua.	Poden accedir als màsters de l'ETSETB sense tenir el títol de grau que dona accés als estudis de màster en els casos següents: a) Els estudiants que tenen pendent de superar únicament el TFG i que s'han matriculat del TFG el quadrimestre anterior al quadrimestre en què sol·liciten l'accés al màster. b) Els estudiants que han finalitzat els estudis de grau però tenen pendent d'assolir la competència transversal en una tercera llengua.

4.4.3. Utilitzar un verb o una locució verbal en lloc de formes amb gènere explícit (una forma verbal en lloc d'un adjectiu o un nom)

Proposem:	En comptes de:
Coordinar l'assignatura implica elaborar el pla docent.	Ser el coordinador o coordinadora de l'assignatura implica elaborar el pla docent.
Col·legiar-se no té preu! Consulta el nostre web.	Ser col·legiat no té preu! Consulta el nostre web.
Què necessites per començar el grau en Sociologia? Interessar-te pel comportament de l'ésser humà, grups i col·lectivitats.	Què necessites per començar el grau en Sociologia? Estar interessat pel comportament de l'ésser humà, grups i col·lectivitats.
Es valorarà tenir l'acreditació en...	Es valorarà estar acreditat en...
Et donem la benvinguda al web del Servei d'Esports	Benvingut/uda al web del Servei d'Esports
El sector editorial ha col·laborat en l'organització de la Jornada.	L'organització de la Jornada ha comptat amb col·laboradors del sector editorial.
Fer atenció a les circumstàncies externes.	Estar atent a les circumstàncies externes.
Prioritza la formació que et permeti millorar la productivitat en la teva tasca de recerca.	Prioritza la formació que et permeti ser més productiu en la teva tasca de recerca.
Signen el manifest	Els signants del manifest
Estàs a punt per començar?	Estàs preparat per començar?
T'acabes de graduar?	Ets un nou graduat?

4.4.4. Substituir l'adjectiu o el substantiu amb flexió de gènere per un substantiu relacionat conceptualment

Proposem:	En comptes de:
La pràctica d'esports de risc demana prudència .	La pràctica d'esports de risc demana ser assenyats .
S'han presentat més de seixanta originals/propostes al premi de narrativa.	S'han presentat més de seixanta escriptors al premi de narrativa.

<i>L'atur s'ha incrementat durant la tardor.</i>	<i>El nombre d'aturats s'ha incrementat durant la tardor.</i>
<i>Manual d'ús</i>	<i>Manual d'usuari</i>
<i>Hi ha hagut molta assistència a l'acte d'inauguració del nou curs acadèmic.</i>	<i>L'acte d'inauguració del nou curs acadèmic ha tingut molts assistents.</i>
<i>CERTIFICO l'admissió de l'estudiant... al màster... [en un certificat]</i>	<i>CERTIFICO: Que l'estudiant... ha estat admès/admesa al màster... [en un certificat]</i>
<i>Entreu el vostre codi personal i la contrasenya.</i>	<i>Entreu el vostre codi d'usuari i la contrasenya.</i>
<i>Presenteu a l'entrada el carnet del Servei d'Esports.</i>	<i>Presenteu a l'entrada el carnet d'abonat al Servei d'Esports.</i>

4.4.5. Prescindir quan es pugui de l'article i els pronoms amb flexió de gènere (ells, elles, lo, la, els, les) o canviar-los per altres de neutres o genèrics

Proposem:	En comptes de:
<i>Miren d'entendre's Ø.</i> <i>Miren d'entendre's entre si.</i>	<i>Miren d'entendre's entre ells.</i>
<i>El curs s'adreça especialment a estudiants i a professionals del món de l'art i el disseny.</i>	<i>El curs s'adreça especialment als estudiants i als professionals del món de l'art i el disseny.</i>
<i>Es va reunir amb diferents docents per parlar-hi.</i>	<i>Es va reunir amb diferents docents per parlar amb ells.</i>
<i>Són professionals d'una qualitat humana excel·lent, la direcció hi confia molt.</i>	<i>Són professionals d'una qualitat humana excel·lent, la direcció confia molt en ells.</i>

4.4.6. Ometre la referència a persones quan no calgui

Proposem:	En comptes de:
<i>Es recorda Ø que cal posar el mòbil en silenci.</i>	<i>Es recorda als usuaris que cal posar el mòbil en silenci.</i>
<i>Abans d'accedir a la sala de consulta, cal deixar totes les pertinences a l'armariet que la biblioteca disposa per</i>	<i>Abans d'accedir a la sala de consulta, cal deixar totes les pertinences a l'armariet que la biblioteca disposa per</i>

Proposem:	En comptes de:
<i>Es recorda Ø que cal posar el mòbil en silenci.</i>	<i>Es recorda als usuaris que cal posar el mòbil en silenci.</i>
<i>a aquest ús. Únicament es pot accedir a l'espai de consulta amb un llapis, fulls en blanc o un dispositiu mòbil.</i>	<i>a aquest ús. L'usuari únicament pot accedir a l'espai de consulta amb un llapis, fulls en blanc o un dispositiu mòbil.</i>
<i>En les reunions del grup de recerca les decisions es prenen per majoria absoluta Ø.</i>	<i>En les reunions del grup de recerca les decisions es prenen per majoria absoluta dels presents.</i>
<i>La biblioteca ofereix Ø la possibilitat d'agafar en préstec set documents.</i>	<i>La biblioteca ofereix a l'usuari la possibilitat d'agafar en préstec set documents.</i>
<i>Us hi esperem Ø!</i>	<i>Us hi esperem a tots!</i>

4.4.7. *Suprimir el determinant amb marca de gènere (el/la, un/una, cadascun/cadascuna...) que acompanya un substantiu invariable (membre, representant, estudiants, responsable...) o substituir-lo per un altre determinant o pronom sense marca de gènere (cada, qualsevol, cadascú, ningú, algú, cap...)*

Proposem:	En comptes de:
<i>El coneixement que té qualsevol parlant sobre la llengua.</i>	<i>El coneixement que té el parlant sobre la llengua.</i>
<i>L'administració ha de comptar amb algú responsable de coordinar tots els centres.</i>	<i>L'administració ha de comptar amb un responsable de coordinar tots els centres.</i>
<i>Qualsevol estudiant es pot presentar a les eleccions per representar el seu col·lectiu.</i>	<i>Tots els estudiants es poden presentar a les eleccions per representar el seu col·lectiu.</i>
<i>La Universitat ha establert un sistema per valorar la proposta metodològica de cada docent.</i>	<i>La Universitat ha establert un sistema per valorar la proposta metodològica de cadascun dels docents.</i>

4.4.8. *Usar un adjectiu en comptes d'un nom*

Proposem:	En comptes de:
<i>Cal un informe mèdic.</i>	<i>Cal un informe del metge.</i>

<i>Recursos útils per a la tasca docent</i>	<i>Recursos útils per a la tasca del professor</i>
<i>L'equip rectoral</i>	<i>L'equip del rector</i>

4.4.9 Usar una frase de relatiu en comptes d'un adjectiu

Proposem:	En comptes de:
<i>Cal enviar la llista d'estudiants que han aprovat.</i>	<i>Cal enviar la llista d'estudiants aprovats.</i>
<i>Alumnes que s'han inscrit en l'activitat</i>	<i>Alumnes inscrits en l'activitat</i>

4.4.10. Incloure descriptors neutres en formularis, taules, enumeracions, crèdits, etc.

Proposem:	En comptes de:
<i>Nom i cognoms:</i>	<i>Sr./Sra.: El/La sol·licitant:</i>
<i>Nom i cognoms:</i>	<i>El/La titular:</i>
<i>Lloc de naixement:</i>	<i>Nascut/uda a:</i>
<i>Domicili:</i>	<i>Domiciliat/ada a:</i>
<i>Organitzen:</i>	<i>Organitzadors:</i>
<i>Col·laboren: / Amb la col·laboració de:</i>	<i>Col·laboradors:</i>
<i>Patrocinen: / Amb el patrocini de:</i>	<i>Patrocinadors:</i>

4.5. Tractament personal

En la documentació administrativa i acadèmica, recomanem adreçar-se als destinataris amb la segona persona del singular (tractament de *tu*) o del plural (tractament de *vós* o *vosaltres*), en comptes d'utilitzar la tercera persona (tractament de *vostè* o *vostès*). Fer servir la segona persona permet majoritàriament ser inclusiu en relació amb la diversitat de gènere i evitar en gran manera l'ús del masculí com a genèric o haver d'introduir possibles formes dobles. Per exemple:

Proposem:	En comptes de:
<i>T'informem de la nova normativa.</i>	<i>La/L'informem de la nova normativa.</i>
<i>Us informem de la nova normativa.</i>	

<i>Us convidem a la nova sessió del Fòrum Social organitzat per la Facultat.</i>	<i>Els convidem a la nova sessió del Fòrum Social organitzat per la Facultat.</i>
<i>Us informem del canvi de data de reunió.</i>	<i>Els/Les informem del canvi de data de reunió.</i>
<i>Aprofitem l'avinentesa per saludar-vos ben atentament.</i>	<i>Aprofitem l'avinentesa per saludar-lo ben atentament.</i>

En els casos en què, tot i el tractament en segona persona, apareguin participis amb flexió de gènere podem recórrer a canvis de redacció per buscar expressions més inclusives (vegeu l'apartat 4.4). Per exemple:

Proposem:	En comptes de:
<i>Si t'interessa participar en el nostre projecte, posa't en contacte amb el Servei.</i>	<i>Si estàs interessat a participar en el nostre projecte, posa't en contacte amb el Servei.</i>
<i>Si no envies els documents que falten, se t'exclourà del procés per manca de documentació.</i>	<i>Si no envies els documents que falten, estaràs exclòs/osa del procés per manca de documentació.</i>
<i>Com que no has pagat l'import requerit, el teu estat passa a ser d'admissió al màster sense reserva de plaça.</i>	<i>Com que no has pagat l'import requerit, el teu estat passa a ser d'admès/esa al màster sense reserva de plaça.</i>

4.6. Formes dobles: forma femenina i masculina alhora

Les formes dobles són un recurs que podem fer servir quan hi ha una intenció manifesta de fer visibles les dones. En els àmbits acadèmics i administratius, aquesta intenció es concreta sobretot en les referències a càrrecs o professions que pot ocupar qualsevol persona. Ara bé, la naturalesa mateixa del recurs l'associa inevitablement al binarisme home-dona.

A més, cal tenir en compte que les formes dobles són un recurs que allarga el text i en dificulta la lectura. Per tant, sempre que es pugui, recomanem fer servir altres estratègies, com ara els recursos inclusius, perquè afavoreixen la claredat i la fluïdesa del text. En tot cas, cal valorar l'equilibri entre la coherència en l'aplicació d'aquestes solucions i la comprensió i llegibilitat del text.

4.6.1. Ús de les formes dobles

Les formes dobles són un recurs usat preferentment en singular, malgrat que el desdoblament no ha de ser ni la primera ni l'única opció per evitar el masculí genèric. En canvi, en plural no recomanem l'ús de les formes dobles, tret de casos molt específics. Així doncs, en els casos en què no sigui possible cap altre recurs inclusiu, es pot recórrer al masculí com a genèric:

Proposem:	En comptes de:
<i>Responsabilitats del tutor o tutora de pràctiques.</i>	<i>Responsabilitats del tutor de pràctiques.</i>
<i>Cada progenitora o progenitor d'infants de menys d'un any té dret a un permís per lactància d'una hora diària.</i>	<i>Els progenitors d'infants de menys d'un any tenen dret a un permís per lactància d'una hora diària.</i>

Preferentment, les formes dobles han de ser senceres, no abreujades:

Proposem:	En comptes de:
<i>Anunci per cobrir provisionalment, en comissió de serveis, una plaça de secretari o secretària de la Unitat de Gestió del Rectorat.</i>	<i>Anunci per cobrir provisionalment, en comissió de serveis, una plaça de secretari/ària de la Unitat de Gestió del Rectorat.</i>
<i>RESOLC: Declarar vacants les dues places convocades d'administratiu o administrativa adscrites a la Secció de Nòmines.</i>	<i>RESOLC: Declarar vacants les dues places convocades d'administratiu/iva adscrites a la Secció de Nòmines.</i>

Limitem l'ús de les formes dobles abreujades només a determinades situacions:

- Quan hi hagi problemes d'espai en impresos, llistes, formularis, enquestes, etc.
- En contextos en què pugui ser convenient des d'un punt de vista visual, com ara infografies, taules o esquemes gràfics.

Càrrecs	Reducció docent (crèdits)
<i>Rector/a Vicerector/a Degà/ana Director/a de dept.</i>	

Malgrat tot, desaconsellem fer servir les formes dobles abreujades per evitar problemes d'accessibilitat; per exemple, en lectures automatitzades de textos.

4.6.1.a. Formes dobles en singular

En l'àmbit acadèmic i administratiu, es fa servir la forma doble en singular per fer referència a una persona indeterminada en les tipologies de textos següents:

a) Documents normatius

Òrgans unipersonals: **degà o degana**; vicedegans amb funcions de direcció de titulació; caps d'estudis, i **secretari o secretària** de la Facultat.

Formen part de la Comissió el **rector o rectora** i els vicerectors corresponents.

Acord de modificació de la normativa de votació electrònica i del calendari electoral de les eleccions a **rector o rectora**

Article 1. El **degà o degana**

b) Salutacions de textos escrits o orals

Especialment en cartes, correus electrònics, ponències, apunts de les xarxes socials, comunicats d'actualitat de pàgines web, discursos, etc. Per exemple:

Senyor, senyora,

Benvolguda col·laboradora, benvolgut col·laborador,

c) Impresos i formularis

Proposem:	En comptes de:
EXPOSO: 1. Que dispo de l'informe favorable del tutor o tutora _____ _____ _____.	EXPOSO: 1. Que dispo de l'informe favorable del tutor _____ _____.
El doctor o doctora _____, amb NIF _____, com a membre del tribunal que ha jutjat la tesi doctoral _____.	El doctor _____, amb NIF _____, com a membre del tribunal que ha jutjat la tesi doctoral _____.

d) Llistes de sortides professionals i ofertes professionals. Per exemple:

Ofertes de feina:

- Secretari o secretària de direcció
- Enginyer tècnic o enginyera tècnica d'obres públiques
- Coordinador o coordinadora comercial
- Tècnic o tècnica mediambiental
- Assessor o assessora

Sortides professionals:

- *Director o directora de projectes*
- *Professor o professora de matemàtiques*
- *Desenvolupador o desenvolupadora de programes*

Remarques sobre l'ús de les formes dobles en singular per manca de claredat i fluïdesa

En documents normatius (com ara reglaments i normatives, entre d'altres) i en determinats textos llargs, l'ús elevat de formes dobles referents a càrrecs i professions en dificulta la lectura i, per tant, n'afecta la claredat i fluïdesa.

4.6.1.b. Formes dobles en plural

Tot i que per fer referència a persones indeterminades en plural no recomanem fer servir la forma doble, hi ha casos concrets en què pot ser adequat. Per exemple:

- a) En les salutacions de textos escrits o orals adreçades a més d'un destinatari, perquè ja són formes molt fixades. Per exemple:

Benvolguts professors, benvolgudes professores,

Estimades i estimats estudiants,

- b) En casos excepcionals en què hi hagi una intenció manifesta de visibilitzar les dones. Per exemple:

*Els **rectors i rectores** de les universitats catalanes signaran l'acord.* [Si es vol visibilitzar que hi ha rectores.]

*Enguany ha augmentat substancialment el nombre de **doctorandes i doctorands** en els programes tecnològics.* [Si es vol visibilitzar que hi ha doctorandes.]

*Els **professors i professores** de l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Industrial de Barcelona tenen un alt nivell competencial.* [Si es vol visibilitzar que hi ha professores.]

També és el cas de determinades denominacions, títols d'activitats i eslògans. Per exemple:

*Conferència de **Degans i Deganes***
[denominació]

*Cens de **delegats i delegades***
[denominació]

Escriptors i escriptors a l'exili [nom d'una exposició]
Gironins i gironines que trenquen barreres [títol d'un article sobre barreres arquitectòniques]
Enginyeres i enginyers per la solidaritat [eslògan per a una campanya]

Remarques sobre l'ús de les formes dobles en plural per canvi de significat

De vegades, l'ús de formes dobles en plural amb la intenció de visibilitzar pot tenir l'efecte contrari, perquè es pot entendre que divideixen un col·lectiu per qüestions de gènere. Per exemple:

<i>Cal superar les discrepàncies acadèmiques entre el professorat.</i>	$\neq$	<i>Cal superar les discrepàncies acadèmiques entre professors i professores.</i>
<i>Aquesta política divideix la ciutadania.</i>	$\neq$	<i>Aquesta política divideix els ciutadans i les ciutadanes.</i>

4.6.2. Ordre dels elements

Quan fem servir formes dobles en textos llargs, recomanem anar alternant el femení i el masculí en primer terme o segon. En canvi, en llistes en les quals els ítems tenen una estructura paral·lela, és recomanable mantenir el mateix ordre.

Tot i que no és necessari aplicar una alternança sistemàtica que limiti la naturalitat de l'escrit, el canvi d'ordre fa visible la igualtat.

<i>Signatura del director o directora del centre</i>
<i>Es necessita tècnica o tècnic de laboratori.</i>
<i>Cal adreçar-se a la rectora o rector de la universitat que correspongui.</i>
<i>Informe del tutor o tutora de pràctiques</i>
<i>Eleccions a presidenta o president de l'Associació d'Antics Alumnes.</i>
<i>Sessions de tutoria amb la professora o professor que tingui la responsabilitat sobre el grup.</i>

En el cas de les formes dobles abreujades, l'ordre sempre és la forma masculina més la terminació femenina. Per exemple:

secretari/ària
psicòleg/òloga

director/a

4.6.3. Concordança amb adjectius, determinants i pronoms

Pel que fa a la concordança, quan el substantiu que s'ha de desdoblar va acompanyat de determinants o adjectius, recomanem fer servir la forma doble només per al substantiu. La concordança dels determinants (i també dels adjectius, quan no es poden trobar solucions alternatives), es fa amb el substantiu masculí, que en aquest cas s'escriu sempre abans del femení, per evitar frases ambigües o equívokes. Per exemple:

Proposem	En comptes de
El projecte internacional preveu una plaça per a un doctorand o doctoranda africà.	El projecte internacional preveu una plaça per a un doctorand o doctoranda africana . [Es pot entendre que es parla, d'una banda, d'un doctorand (africà o no), i de l'altra, d'una doctoranda africana.]
El professor o professora a qui han afectat les retallades.	El professor o la professora afectat o afectada per les retallades.
El director o directora s'escull per majoria.	El director o directora és escollit o escollida per majoria.

També fem la concordança únicament en masculí si el substantiu s'ha de substituir per un **pronom feble**. Per exemple:

Proposem:	En comptes de:
<i>Parleu amb el professor o professora per informar-lo del tema del treball.</i>	<i>Parleu amb el professor o professora per informar-lo o informar-la del tema del treball.</i> <i>Parleu amb el professor o professora per informar-lo/-la del tema del treball.</i>
<i>El tribunal pot concertar una entrevista amb el candidat o candidata per avaluar-lo.</i>	<i>El tribunal pot concertar una entrevista amb el candidat o candidata per avaluar-lo o avaluar-la.</i> <i>El tribunal pot concertar una entrevista amb el candidat o candidata per avaluar-lo/-la.</i>

En canvi, en casos de denominacions de **professions i càrrecs** formats per un nom i un adjectiu variable, recomanem repetir també l'adjectiu. Per exemple:

Proposem:	En comptes de:
<i>enginyer agrònom o enginyera agrònoma</i>	<i>enginyer o enginyera agrònom</i>
<i>directora tècnica o director tècnic</i>	<i>directora o director tècnic</i>
<i>assessor pedagògic o assessora pedagògica</i>	<i>assessor o assessora pedagògic</i>
<i>treballadora autònoma o treballador autònom</i>	<i>treballadora o treballador autònom</i>

Si l'adjectiu és invariable, en general no cal repetir-lo. Per exemple:

Proposem:	En comptes de:
<i>Un pèrit o pèrita judicial</i>	<i>Un pèrit judicial o pèrita judicial</i>
<i>L'enginyer o enginyera industrial</i>	<i>L'enginyer industrial o enginyera industrial</i>
<i>El secretari o secretària general</i>	<i>El secretari general o secretària general</i>

En el cas particular de les **salutacions de cartes, correus electrònics**, etc., i també a l'inici d'una intervenció oral, recomanem repetir l'adjectiu que acompanya el nom. Per exemple:

Proposem:	En comptes de:
<i>Benvolgut col·laborador, benvolguda col·laboradora,</i>	<i>Benvolgut col·laborador o col·laboradora,</i>
<i>Distingit senyor, distingida senyora,</i>	<i>Distingit senyor o senyora,</i>
<i>Estimades amigues, estimats amics,</i>	<i>Estimades amigues i amics, o bé Estimats amics i amigues,</i>

En el cas dels **noms invariables**, recomanem repetir el nom al costat del determinant. Per exemple:

Proposem:	En comptes de:
<i>El cap o la cap d'estudis</i>	<i>El o la cap d'estudis</i>
<i>La vocal o el vocal de la comissió</i>	<i>La o el vocal de la comissió</i>

<i>El membre o la membre del Claustre</i>	<i>El o la membre del Claustre</i>
---	------------------------------------

En els mots invariables que comencen per *i* (o *hi-*) o *u* (o *hu-*) àtones, cal recordar que la forma de l'article varia segons si és masculí o femení; per tant, en aquests casos és necessari posar-hi tant l'article com el substantiu. Per exemple:

Hem de dir:	En comptes de:
<i>l'intendent o la intendent</i>	<i>el o la intendent</i>
<i>l'humanista o la humanista</i>	<i>el o la humanista</i>

Cal vigilar amb els noms invariables que comencen amb vocal, ja que s'ha d'apostrofar l'article determinat; per tant, en aquests casos no és possible la forma doble, ni de l'article ni del substantiu. Per exemple:

Hem de dir:	En comptes de:
<i>l'agent judicial</i>	<i>el o l'agent judicial</i>
<i>l'auxiliar</i>	<i>el o l'auxiliar</i>

4.7. I si cap d'aquests recursos és possible?

Si cap dels recursos possibles com a alternativa al masculí genèric és viable, aleshores cal recordar que, des del punt de vista lingüístic, el masculí és el gènere gramatical no marcat; per tant, no s'ha d'interpretar necessàriament que exclou les dones ni les persones no-binàries. Així doncs, en darrera instància, és una forma adequada per referir-nos a persones indeterminades quan no podem aplicar cap dels altres recursos, o bé quan aplicar-los pot anar en detriment de la claredat i fluïdesa del text. Per exemple:

Proposem:	En comptes de:
<i>Formen part de la comissió un membre del col·lectiu docent i investigador, un membre del PTGAS i un estudiant.</i>	<i>Formen part de la comissió una persona membre del col·lectiu docent i investigador, un membre o una membre del PTGAS i un o una estudiant.</i>
<i>Aquestes hores estan supervisades per la figura del tutor clínic, i la ràtio de supervisió és 1:1 (cada tutor clínic només supervisa un estudiant al mateix temps).</i>	<i>Aquestes hores estan supervisades per la figura del tutor clínic o tutora clínic, i la ràtio de supervisió és 1:1 (cada tutor clínic o tutora clínic només supervisa un estudiant o una estudiant al mateix temps).</i>

Cal recordar que, com a norma general, no recomanem l'ús de les formes dobles en plural. Per tant, en aquests casos, i quan l'aplicació dels diversos recursos inclusius no és possible, per la raó que sigui, convé usar el masculí plural amb valor genèric. Per exemple:

Proposem:	En comptes de:
<i>També han subscrit el text arquitectes, enginyers industrials, enginyers de telecomunicacions, metges, aparelladors, doctors i llicenciats en Filosofia i Lletres.</i>	<i>També han subscrit el text arquitectes, enginyers i enginyeres industrials, enginyers i enginyeres de telecomunicacions, metges i metgesses, aparelladors i aparelladores, doctors i doctores i llicenciats i llicenciades en Filosofia i Lletres.</i>

5. Recomanacions per evitar usos discriminatoris per raó de gènere: estereotips, invisibilització i subordinació

Més enllà dels recursos lingüístics de què disposem, és important tenir en compte els textos en sentit ampli i el discurs que vehiculen, amb tots els elements que intervenen en la comunicació (tant els aspectes verbals com els no verbals). Així doncs, a continuació presentem algunes recomanacions que poden ser útils per evitar usos discriminatoris i visibilitzar de manera adequada tant les dones, d'una banda, com la diversitat de gènere, de l'altra, sense caure en estereotips o subordinacions més o menys conscients.

Els *estereotips* són imatges generalitzades i simplificadores sobre una societat basades en normes o en patrons culturals prèviament establerts. En concret, un estereotip de gènere és la idea preconcebuda en la qual s'assigna a les dones i als homes característiques i rols determinats, limitats pel seu gènere. Per exemple, quan s'assumeix que tots els membres d'una categoria o professió comparteixen un gènere, o bé quan s'assumeix que tots els membres d'un gènere comparteixen les mateixes característiques.

La *invisibilització* és l'ús del llenguatge que ignora les dones i les persones no-binàries com a membres amb igualtat de drets en la societat. L'ús exclusiu i intencionat del gènere masculí pot contribuir a donar només una visió parcial de la societat, en què per exemple les dones són omeses de la vida pública.

La *subordinació* és l'ús del llenguatge que reforça el domini tradicional dels homes per damunt de les dones, que les menysté o insulta. La trivialització, estretament relacionada amb la subordinació, és l'acció de treure el valor subjacent d'una persona o de les coses que fa.

A continuació, proposem diverses maneres d'evitar els estereotips, la invisibilització i la subordinació per raó de gènere.

5.1. Usos despectius

Hem d'evitar adjectius i comparacions que facin referència a un gènere despectivament, o bé expressions que impliquin que un gènere és més fort o està per damunt d'un altre. Per exemple:

Proposem:	En comptes de:
<i>Entre els diferents perfils demanats a la Fira d'Ocupabilitat, destaca un perfil professional independent, assertiu, sense por de compartir idees.</i>	<i>Entre els diferents perfils demanats a la Fira d'Ocupabilitat, destaca un perfil professional independent, viril, sense por de compartir idees.</i>
<i>Comença el cicle de pel·lícules i us avisem que alguna de les obres us farà plorar.</i>	<i>Comença el cicle de pel·lícules i us avisem que alguna de les obres farà plorar més d'una.</i>

<i>Comença el cicle de pel·lícules i us avisem que alguna de les obres farà plorar més d'una persona.</i>	
<i>La persona que busquem ha de tenir un caràcter afable i respectuós.</i>	<i>La persona que busquem ha de tenir un toc femení.</i>

5.2. Relacions de dependència

Hem d'evitar de presentar la dona en relació de dependència de l'home quan tots dos comparteixen una situació d'igualtat. Per exemple:

Proposem:	En comptes de:
<i>En aquesta sessió podràs descobrir la trajectòria professional del guanyador de cinc premis Oscar i de la seva sòcia comercial.</i>	<i>En aquesta sessió podràs descobrir la trajectòria professional del guanyador de cinc premis Oscar i de la seva dona.</i> [Que també és sòcia comercial.]

5.3. Tractaments personals asimètrics o discriminatoris

En cas que fem servir tractaments personals, hem d'evitar l'ús de tractaments asimètrics o clarament discriminatoris i de subordinació. Per exemple:

Hem de dir:	En comptes de:
<i>Per a més informació, adreceu-vos a a Maria Comes.</i> <i>Per a més informació, adreceu-vos a la Sra. Maria Comes.</i>	<i>Per a més informació, adreceu-vos a la Srta. Maria Comes.</i>
<i>Intervé el doctor Pla i li respon la doctora Esteve.</i>	<i>Intervé el doctor Pla i li respon la professora Esteve.</i> [Que també és doctora.]
<i>El degà agraeix a Montse Solà la feina feta durant tots aquests anys a la Secretaria d'Estudiants i Docència.</i>	<i>El degà agraeix a la Montse la feina feta durant tots aquests anys a la Secretaria d'Estudiants i Docència.</i>
<i>Pere Calders i Montserrat Roig en són dos clars exponents.</i> <i>En Pere Calders i la Montserrat Roig en són dos clars exponents. [En un registre menys formal.]</i>	<i>Pere Calders i la Montserrat Roig en són dos clars exponents.</i>

Cal recordar que, d'acord amb les recomanacions de fer servir un llenguatge planer, aconsellem evitar en la mesura que sigui possible l'ús dels tractaments davant dels noms de persona; aquesta recomanació, a més, és interessant des del punt de vista inclusiu, atès que no marca la identitat de gènere de les persones (vegeu l'apartat 3).

5.4. Noms de persona abreujats

Per tal de visibilitzar la presència de les dones, tant en l'àmbit de la recerca i les publicacions, com en l'àmbit de la gestió universitària, recomanem desenvolupar sempre el nom al costat del cognom, en lloc de fer servir només la inicial. Aquest recurs és fàcilment aplicable a les bibliografies, als membres de projectes i grups de recerca, als membres de tribunals i de comissions avaluadores, a les actes de reunions, etc. Per exemple:

Proposem:	En comptes de:
<i>S'aprova la proposta d'Anna Roure i Joan Sala com a nous membres de la Comissió de Biblioteca.</i>	<i>S'aprova la proposta d'A. Roure i J. Sala com a nous membres de la Comissió de Biblioteca.</i>
<i>La comissió avaluadora del treball final de grau està formada pel professorat següent: Pere Rius, Joana Casals i Mercè Martí.</i>	<i>La comissió avaluadora del treball final de grau està formada pel professorat següent: P. Rius, J. Casals i M. Martí.</i>
<i>Tirado, Daniel; Paluzie, Elisenda; Martínez-Galarraga, Julio (2013). «Trade policy and wage gradients: evidence from a protectionist turn». <i>Cliometrica</i>, 7 (3), p. 295-318.</i>	<i>Tirado, D.; Paluzie, E.; Martínez-Galarraga, J. (2013). «Trade policy and wage gradients: evidence from a protectionist turn». <i>Cliometrica</i>, 7 (3), p. 295-318.</i>
<i>També han col·laborat en el projecte Rosa Andrés i Ernest Giral.</i>	<i>També han col·laborat en el projecte R. Andrés i E. Giral.</i>

5.5. Invisibilització de la diversitat

Per tal d'evitar la discriminació per raó de gènere i també per visibilitzar la diversitat de gènere:

a) En formularis o enquestes en què es consideri pertinent demanar dades sobre la identitat de gènere d'una persona, cal incloure la denominació *persona no-binària*, al costat de les denominacions *dona* i *home*, per reflectir la diversitat de gènere. A més, recomanem afegir l'opció *prefereixo no respondre* per a les persones que no volen facilitar aquesta informació.

Proposem:
<i>Identitat de gènere</i> ☐ <i>Dona</i> ☐ <i>Home</i> ☐ Persona no-binària ☐ Prefereixo no respondre

b) Cal evitar pressuposicions que neguen, obvien o invisibilitzen la diversitat de gènere.

Proposem:	En comptes de:
<i>Marxandatge universitari (dessuadores, samarretes) per a tothom.</i> <i>Marxandatge universitari (dessuadores, samarretes) Ø.</i>	<i>Marxandatge universitari (dessuadores, samarretes) per a ambdós sexes.</i>
<i>Els tractaments sobre la pròstata (cirurgia, radioteràpia, braquiteràpia, crioteràpia) no estan exempts de complicacions, que poden arribar a ser bastant invalidants Ø.</i>	<i>Els tractaments sobre la pròstata (cirurgia, radioteràpia, braquiteràpia, crioteràpia) no estan exempts de complicacions, que poden arribar a ser bastant invalidants per a l'home.</i>
<i>Hi ha certs medicaments que no es poden prendre durant l'embaràs.</i>	<i>Hi ha certs medicaments que les embarassades no poden prendre.</i>
<i>La baixa per dolor menstrual permetrà no haver de treballar amb dolor menstrual intens.</i>	<i>La baixa per dolor menstrual permetrà que les dones no hagin de treballar amb dolor menstrual intens.</i>

c) Cal tenir en compte que l'ús de recursos inclusius no sempre és prou adequat, perquè hi pot haver contextos en què sigui rellevant visibilitzar elements relatius al gènere.

Proposem:	En comptes de:
<i>En la darrera enquesta a l'estudiantat universitari, el 25 % de dones, el 20 % de persones no-binàries i el 5 % d'homes expressen haver patit algun tipus de violència sexual.</i> [Dades fictícies.]	<i>En la darrera enquesta, el 14 % de l'estudiantat universitari expressa haver patit algun tipus de violència sexual.</i> [Dades fictícies.]

5.6. Invisibilització de la presència de dones

Per tal de visibilitzar la presència de les dones, a l'hora de redactar qualsevol document, i especialment textos de comunicació universitària (notícies, xarxes socials, etc.), cal buscar estratègies que facin visibles les dones, en la mesura que sigui possible.

Proposem:	En comptes de:
<i>Quatre noies treuen la millor nota de la selectivitat al País Valencià, un 9,8</i> [en un titular]	<i>Quatre estudiants empaten en la millor nota de la selectivitat al País Valencià, un 9,8</i> [en un titular]
<i>Tres investigadores i un investigador de la Facultat premiats per l'Agència Estatal d'Investigació (AEI)</i> [en una notícia]	<i>Quatre investigadors de la Facultat premiats per l'Agència Estatal d'Investigació (AEI)</i> [en una notícia]
<i>Hi ha un 60 % de dones en la plantilla de la Universitat.</i>	<i>El 60 % dels treballadors de la Universitat són dones.</i>
<i>Dues investigadores i dos professors, tots quatre experts en enologia, inauguraran el congrés.</i>	<i>Quatre científics experts en enologia inauguraran el congrés.</i>

Ara bé, cal assegurar-nos de com visibilitzem i que les estratègies de redacció evitin la subordinació, el paternalisme o, simplement, un tracte desigual.

Proposem:	En comptes de:
<i>L'equip femení d'handbol platja, campiones d'Europa universitàries i l'equip masculí, medalla de bronze. Enhorabona!</i>	<i>Les nostres noies d'handbol platja s'han proclamat campiones d'Europa universitàries i l'equip masculí ha guanyat la medalla de bronze. Enhorabona!</i>
<i>L'equip de futbol femení ha guanyat la Lliga Universitària i l'equip masculí ha quedat segon.</i>	<i>L'equip de futbol ha quedat segon a la Lliga Universitària i l'equip femení ha quedat en primer lloc.</i>

5.7. Imatges no inclusives o estereotipades

Quan els textos van acompanyats d'imatges (com ara en campanyes publicitàries, cartells per a activitats acadèmiques, difusió a xarxes socials, senyalització, etc.), recomanem una comunicació visual inclusiva i que no respongui a estereotips.

5.8. *Home* com a sinònim de *persona*

Convé evitar fer servir la paraula *home* per parlar de qüestions referents a qualsevol persona o a tota la humanitat.

Proposem:	En comptes de:
<i>En la prehistòria es vivia en coves.</i>	<i>En la prehistòria l'home vivia en coves.</i>
<i>El cos humà està format en una gran proporció per aigua.</i>	<i>L'home està format en una gran proporció per aigua.</i>
<i>Els pobles nòmades es traslladen d'un lloc a un altre.</i>	<i>L'home nòmada es trasllada d'un lloc a un altre.</i>

Bibliografia

«Acord sobre l'ús no sexista de la llengua [Barcelona, 7 d'octubre de 2010]». A: Junyent, Carme (ed.) (2013). *Visibilitzar o marcar: Repensar el gènere en la llengua catalana*. Barcelona: Editorial Empúries, p. 201-204.

Català inclusiu i natural. Barcelona: L'Apòstrof, SCCL, 2021. <<https://apostrof.coop/catala-inclusiu.pdf>> [Consulta: 3 de novembre de 2025]

Criteris per al tractament del gènere en els documents de la UPC. Barcelona: Universitat Politècnica de Catalunya. Servei de Llengües i Terminologia, 2005 [actualitzat el 2014]. <<https://www.upc.edu/slt/ca/redaccio-i-comunicacio/recursos-redaccio/criteris-linguistics/genere>> [Consulta: 3 de novembre de 2025].

Declaració sobre els criteris d'estil de redacció dels documents interns i externs de l'IEC per evitar el llenguatge sexista. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans. <<https://igualtat.iec.cat/declaracio-sobre-els-criteris-destil-de-redaccio-dels-documentos-interns-i-externs-de-liec-per-evitar-el-llenguatge-sexista/>> [Consulta: 3 de novembre de 2025]

Deu pistes per a un ús no sexista del llenguatge. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona. Servei de Llengües, Observatori per a la Igualtat UAB, Dones i Drets, 2018. <<https://www.uab.cat/doc/pistes-us-no-sexista-llenguatge>> [Consulta: 3 de novembre de 2025].

El llenguatge inclusiu: compatibilitat dels recursos estilístics dels usos no sexistes amb la normativa lingüística. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2023. <<https://sf.iec.cat/wp-content/uploads/2024/07/El-llenguatge-inclusiu.pdf>> [Consulta: 3 de novembre de 2025].

Guia d'usos no sexistes de la llengua en els textos de l'Administració de la Generalitat de Catalunya. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura. <<https://llengua.gencat.cat/web/.content/documents/publicacions/altres/arxius/guiausosnosexistes.pdf>> [Consulta: 3 de novembre de 2025].

Guia per a l'ús no sexista del llenguatge a la Universitat Autònoma de Barcelona. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona. Servei de Llengües, Observatori per a la Igualtat de la UAB, 2011. <<https://www.uab.cat/ca/igualtat-diversitat/doc/guia--no-sexista-llenguatge-uab.pdf>> [Consulta: 3 de novembre de 2025].

Guide de formulation non sexiste des textes administratifs et législatifs de la Confédération. Suïssa: Chancellerie fédérale, 2000 [darrera modificació del 18/04/2006]. <https://www.bk.admin.ch/dam/bk/fr/dokumente/sprachdienste/Sprachdienst_fr/sprachdienst_fr/guide_de_formulationnonsexiste.pdf.download.pdf/guide_de_formulationnonsexiste.pdf> [Consulta: 3 de novembre de 2025].

Interuniversity Style Guide for Writing Institutional Texts in English. Xarxa Vives d'Universitats. Grup de Treball de Qualitat Lingüística, 2024. <https://cdn.vives.org/var/www/html/vives.org/wp-content/blogs.dir/11/files/2024/12/18112655/Interuniversity-Style-Guide-4a_ed.pdf> [Consulta: 3 de novembre de 2025].

Manual de documents i llenguatge administratius. Castelló de la Plana: Publicacions de la Universitat Jaume I, Servei de Comunicació i Publicacions, 2009. <<https://ujiapps.uji.es/ade/rest/storage/4202eb05-6748-4d61-9323-585c22dadcd2>> [Consulta: 3 de novembre de 2025].

Per un ús no sexista del llenguatge. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona, 2025. <<https://www.uab.cat/ca/igualtat>>

diversitat/doc/doctipsllenguatgenosexista.pdf> [Consulta: 3 de novembre de 2025].

Toolkit on gender-sensitive communication – A resource for policymakers, legislators, media and anyone else with an interest in making their communication more inclusive. European Institute for Gender Equality: Publications Office, 2018. <<https://data.europa.eu/doi/10.2839/93859>> [Consulta: 3 de novembre de 2025].

Yúfera, Irene (ed.); Montolio, Estrella; Rosado, Elisa. *Qui parla i qui calla. Comunicació i (des)igualtat entre dones i homes.* Vic: Eumo Editorial, 2023.